

MAUTHNER ÖDÖN
MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
KORONAHERCEG UTCA 18.
AJÁNlja:
LEGKITÜNÖBB FÜMAGVAIT.

KÖHÖGÉS ELLEN!
Dr. FÁYKISS
Szepesti kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utasítással 75 krajczár.
Szepesti kárpát-növény-thea 1 csomag használati utasítással 50 kr., kisebb csomag 25 kr.
Mell- és tüdő-betegségeknek! 15 év óta a legjobb sikerrel használják, rekedtség, hők-hurut (szamárhurut), nátha (influenza), köhögés, mellgyulladás, légszomj, oldalszúrás, kifejezett torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél **Fáykiss József** gyógyszerészében a nagy Krisztóthoz Bud-pestben, továbbá **Török József** gyógyszerésznél király-u. 12. **Thalhammer** és **Seltzer** kereskedőknél, **Kochmeister Frigyes** utóatjánál a legt. magyarhoni gyógyszerüzében.

KÖHÖGÉS ELLEN!

Alapítatott 1857-ben.
Steinschneider Jakob
I. cs. és kir. szab. ágynemű-gyáros,
6 cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója,
számos kintünetések és szabadalmak tulajdonosa,
BUDAPEST,
Király-utca 79, saját házában,
bátorkodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt raktárát az ágynemű szakmába vágó összes cikkekben, mint közönséges, finom és legfinomabb paplanok, ágycetetek, lószőr és tengerfű matrácok, szalmaszakók, pokróczok és takarók, tollak és pelyhek vasbutorok, továbbá szőnyegek és függönyök, nemkülönbön diván- és asztaltakarók, stb.
A kintű hírből álló
WELDLER ÉS BUDIE
fehérnemű és kelengye-gyár budapesti raktára.
Minden fajtájú fehérneműk, különösen pedig teljes kiháztatási felszerelések a legmértékkeltebb áron. **Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen.**

VASÁRNAPI UJSÁG
13. SZÁM. 1890. BUDAPEST, MÁRCZIUS 30. XXXVII. ÉVFOLYAM.
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre - 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre - 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
fél évre - 3 *
Külföldi előfizetőkhez a postai díj megfizetésével a kiadástól kezdve.

A Dr. Forti-féle sebtapaszról.
Ezen általánosan kitűnőnek elismert gyógytápasz rendkívül gyors ereje, orsó, erlelő a fájdalmat csillapító hatása által legyorsabb, legbiztosabb a egyszerűen gyógytápasz gyógytápasz eszköztől különönmű bajokban. Ily bajok a torokgyulladás légszomj, borkés baraság, hányás-gyök (Croup, Angina), mindennemű megsejtések, harapás, szúrás, vágás v. égés által támadható sebek, megforrasztás, darazsvagy méhszúrások, bujassenyves és egyéb kórok fekélyek, zúzások (contusiók) meglepő gyors fájdalomcsillapítással, - rögzített dagadtok, gümők, tályogok (fogtályog is), pokolvár (carbunculus, pustula maligna), megkeményedések, gennyesedések, vérékések, minden mirigy-betegségek, görvölves fekélyek, fagydagant, ujjfagy, körömfoltyás, körmömrög, vadus, tágrivacs, csontszú, kifőzött és megrendült, helyi csúsz, továbbá a szülés utáni lábak és dagadtok, fájós, fekélyezett vagy már gennyes női mell, - sok nő már csirában volt emiatt - a különben elkerülhetetlen életveszélyes sebészi műtét megelőzésével - egyedül ezen jeles sebtapasz használatával menekül meg. A felnyílás, nemkülönbön a torok-mondolák gyuladtságát határozottan szolgálatot tesz. - Holvacs-tápasz vagy mustárisztból borogatások után használva, méltán valóságos enyhítőt nevezhetők, minthogy nem csupán enyhítést szerez, hanem mivel inkább a betegnek kínos fájdalmától azonnal tökéletesen megszabadítja. Végre a testbe teljesen belemegy bármennyű szálka, darázs vagy méh fulánka csupán ezen tápaszunk rövid idejű használatát követően annyira elmozdul, hogy azután a testből közönségesen szabad kivehető, és a fájdalom nélkül, könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása gyorsan bekövetkezik. - Póczok alkalmazása után, az olykor veszedelmes előidéző utóvérzés rögtön beszüntetése minden egyéb és cselra használatban levő, de korán sem megfelelő módok mellőzésével, tanácsos ezen sebtapaszt, mint egyedül sikeres, gyors és legbiztosabb, azelőtt érző sebtapaszt. - Végezetül a. i. oly nagyságú sebtapaszunk bekent vászonlapon, mely az összes póczmarásokat fűdi s rakások az üstéket a sebekre, miután azok előbb egy lap itató-papírral avagy egy igen lágy kendővel gondosan törölték és a vér ily elbánsá mellett lehetőleg tökéletesen felszívott. A vérzés lyettől módon rögtön eláll a póczmarások, sebhelyek hátrahagyása nélkül csakhamar begyógyulnak.
Ezen sebtapasz turistáknak is föltétlenül szükséges, minthogy azok a legkülönbözőbb megsejtések avagy megsejtéseknek ki vannak téve és gyakran lábukon támadt legsebeket bőrfelgyógyítás miatt utók beszüntetésére vannak kénytelenek. Ezen megsejtéselhetlen gyógyász, melynek jellegese legbiztosabb egynemű számos és különösen kivánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen legfőbbesében elismertették - rendkívül a legkülönbözőbb esetekben megpróbált hatásánál és feltűnő sikerű eredményeinél fogva, melyek általa még elavult bajokban is elérnek, jól megállapított és elterjedt híre kitűnő bevonhatatlannal igazolja, minél fogva, a szenvedő emberiség javára méltán legjobb ajánlati érdemel. **A csomagolt ára legkisebbe 35 kr., a közepes nagyságúaké 50 kr., a legnagyobbaké 1 frt,** használati utasítással együtt. - Kisebb megrendelések legelőszörűben postautalvánnyal eszközölhetők. Postán küldve, ha a megrendelt sebtapaszt jár az előlegesen beküldve vagy utalványozva van, 20 kral több; míg utóvetél mellett küldésnél a megrendelőt azoknál a postavitelből is terhel. Posta után csak nagyobb csomagok megrendelhetők. A szás meg azaz közzétételét körül kintit egyet, mindenki megítheti, hogy ez nem afféle gyártott reklámlevegél, amilyeneket gyakran olvashat az ember. Tekintetes Úr! Mélyen tisztelt férj! Ön nagybecsű és a szenvedő emberiségnek oly kiemelt méltán előnyös biztosított tápaszt megkaptam, igazán megvallom, a tápasz megsejtéselhetlen oly házi kincs, melyet mint nélkülözhetetlen, mindenki magánál tarthat, én már számos bajom ennek segítségével, segítettm. a számosak közül csak ezt említem fel.
Az esztendőnyi bíróné alig 3 hetes csecsemőjét a halál elragadta, a különben jól kaptat anyja emelében a leggyaladást idézően elő, már a szegény anyja negyed napra oly izgas állapotba jött, hogy sem éjjel, sem nappal egy percet sem volt képes nyugodni, már-már a kétségbeesés örvényének szélére állt, midőn esetlegesen a sors házához vitt, hol értesültem e borzasztó fájdalomról, szővel a kincs állapotról meggyőződtem, szembe jött Önnek tápasz, ferjével azonnal kaptam a tápaszt, a szenvedő asszony részére a tápaszt megvettem, azt rögtön kiküldöttem, utasításom folytán azt felelték és képezték el a hallatlan eredményt, a nő meg azon éjjel több óráig aludt s harmadnapra már csak az anyai emelő a gyuladástól homályos jelei láttak, így a szegény nő az Ön kitűnő tápasz folytán nemcsak a borzasztó szenvedéstől, de attól is, hogy a nő kellem egyik ékességét képező emléke kikadástól, ezzel a kisebbdedtől megmentett.
Vált csak egy igen tisztelt és becsült uriságnál, hol szinte a nő hal kezén kerülést kaptam, - a gyuladást az orvosi segély nemhogy elcsillapította volna, sőt az a seb tovatérése és erősödő gyuladása által mindig nagyobb és nagyobb aggodalmat idézett elő, míg végre az Ön tápasz itt is a legbiztosabban működött, a gyuladást, ezzel a lást is elcsillapította. Nálam igen természetes, hogy folytán a házam készen van, mielőtt elfogy, azonnal más rendeltek, természetes, hogy többnyire csak a szenvedők közt osztatik ki, míg nem tudják elegendőleg a jóteknység megkiszárat. Tiszteltelt maradván a tekintetes urak késs szolgája, Nagy-Károly, június 17-én, 1876. Károly szolgabíró, s. k.
ÉRTÉKES! Sebgyógyászati beszerzésnél hamisításoktól óvakodjunk. Csak akkor valószínű tekintendők, ha minden csomag a győzeletem védjeggyel, a használati utasítás pedig azonosítól nevem vonása hasonmásával (facsimile) el van látva. Főképp még arra is ügyelendő, hogy a használati utasítás a pesti könyvnyomda részvény-társaság nyomása.
Központi kúldeményező raktár Budapestben Török József gyógyszerész utasítással, király-utca 12. s. továbbá Thalhammer és Seltzer, Kochmeister Frigyes utóatjánál és Nándor-Nándor utasítással, vidéken minden nagyobb város gyógyszerészei utóatjánál. Ezen kitűnő hatáson, nem eléggé ajánlható gyógyszer készítője FORTI LASZLÓ. Lak: Budapest, I. k. Vár, Nándor-utca 1. sz. a hová közvetlen megrendelések ezimendők.

PARIS
GHANDS MAGASINS DU
Printemps
NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogot a nyári évadra.
Megkeresések ezimendők:
JULES JALUZOT & Co
PARIS
Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* orsiai raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetleg meghatározni kerünk.
Expeditio a világ minden részére.
Portó-és vámmentes küldemények feltételei, a Catalogusban.
Levelezés minde nyelven.

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szavdus, égvényes savanyvizé.
VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)
Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erzsébet-körút 56-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.
Számos raktár a vidéken.

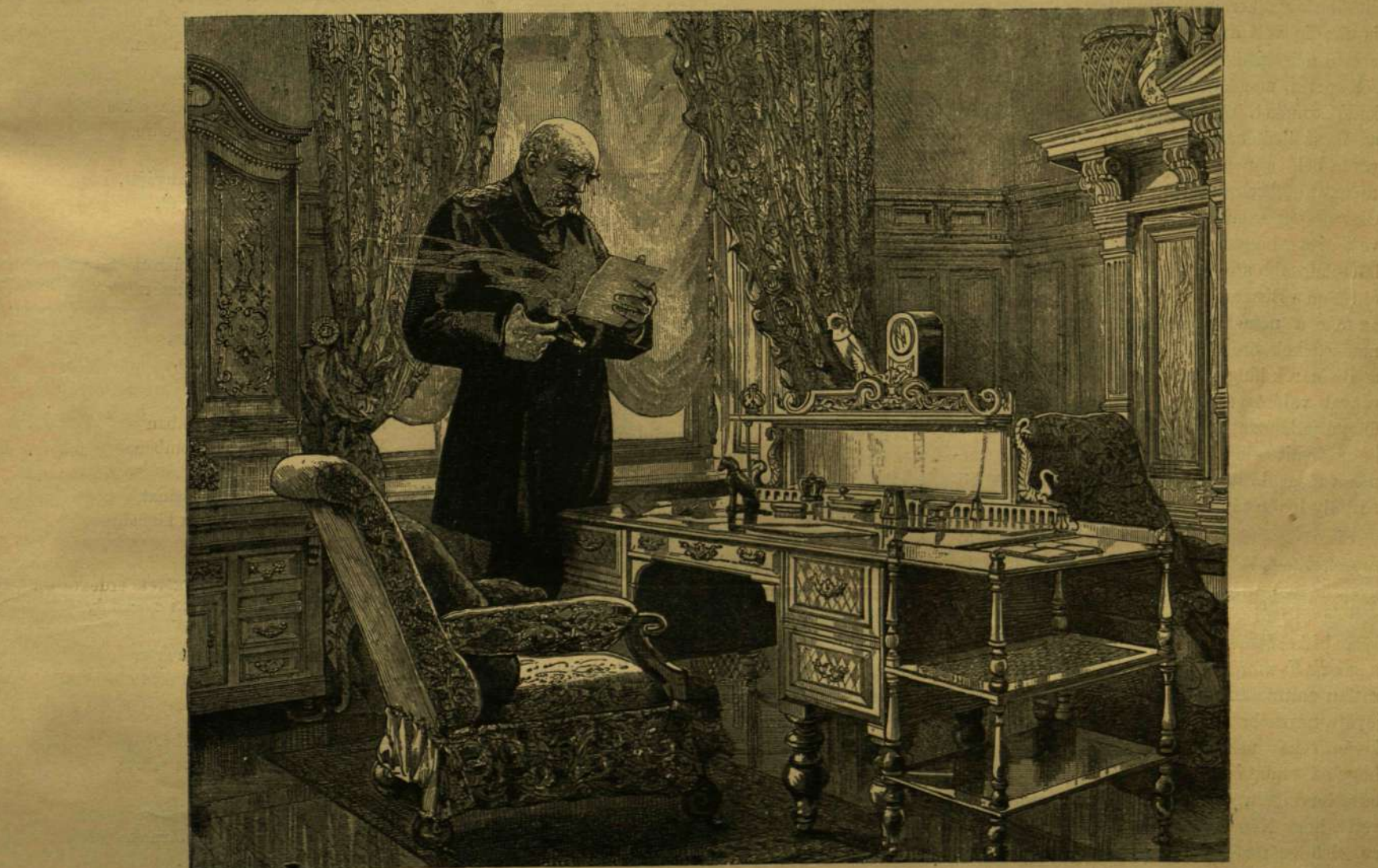
Hirdetések felvételek a kiadó-hivatalban, Budapest, egyetem-u. 4. sz.
A legjobb brünni szöveteket eredeti gyári árk mellett a **Siegel-Imhof** féle finom posztógyár szállítja **BRÜNNEN**.
Egy elegáns tavaszi vagy nyári **uri öltöny**hez elegendő egy szelvény 3-10 mtr hosszúságban, a mi megfelelő 4 bécsi rónék. 1 szelvény ára 4.80 közönséges 7.75 finom 10.50 nagyon finom 12.40 legfinomabb **valódi gyapjuból.**
Továbbá nagy választékban kaphatók: Selyemnemű átszőtt kamargarnok, felütőkhöz való szövetek, vadászok és kirándulók részére lodenok, peruvianok és tunking szalon-öltönyök, rendezet szerint megválasztott posztó hivatások részére, mosható szövetek urak és gyermekek részére, valódi pignék, mellényzövetek stb. **Készítet** got vállalunk, hogy jó árut, mintaszerint a legpontosabban szállítjuk. Minták ingyen és bérmentve.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban is kapható
NEMESSÉG.
KÉZIKÖNYV NEMESI ÜGYEKBE.
Irtá
MARCIÁNYI GYÖRGY LOVAG.
NÉGY TÁBLÁVAL.
Ára füzve 1 forint 60 krajczár.
TARTALOM: Előszó. - Bevezetés. - Ősi nemesség. - Katonai arisztokracia. - A nemességről általában. - A magyar nemesség. - A mai magyar mágnási intézmény mint aprólkó fura szálló örökös főnemesi rend. - A magyar nemesi indigenatus. - Ausztria örökös tartományainak nemesi inkolátusa, illetve indigenatusa. - A nemesi előjogok. - Alapítványképeség. - Ősi próbák, nemességi ezimenterprobációk. - Hiteles helyek. - A dedukció, azaz a törvényes származás bevezetése. - A nemesi levéltárak hiányossága és hanyag vezetése. - Udvari és nemesi méltóságok, melyek csak ősi próbák letétele által nyerhetők meg. - Udvarképeség. - A cs. kir. kamarási méltóság a nemes apródi rang és az udvarnál való megjelenéshez előjogának megszerzéséhez szükséges ősi próba (4 ábrával). - A souverain máltai (johannita) lovagrend (ábrával). - A magas német lovagrend. - A m. kir. Szent Istvaerend. - A cs. kir. csillagkeresztés hölgyrend, palota és udvarhölgyek. - A nemes hölgy-alapítványi intézetek. - A cs. kir. asztalnoki udvari méltóság. - Az arany-sarkantyus rendje. - Az osztrák-magyar érdemrendek. - Néhány külföldi nemis lovagrendről. - Czimek és ezimendezések. - A lovagi cím Magyarországon.

BISMARCK HERCZEG LEMONDÁSA.
Az utolsó évek politikai történetében nem fordult elő meglepőbb eset, mint az, amelyről most az egész művelt világban, mint első rangú eseményről beszélnek, hogy Bismarck

Három császárnak az uralkodása alatt volt népének vezérlő szelleme s a legnagyobb hatalom letéteményese, melyet koronázatlan embernek elérni lehet. Mint a major domusok az utolsó Merovingek idején, megszokta, hogy az ő akarata legyen az irányt szabó, hogy meghajoljanak előtte a népek milliói s magok a koronás fejek

hogy az a férfi, a kinek a tiszteltből, a bámulatból, a hódolatból és ünnepeltetésből a történelemben páratlanul mondható osztályrészt jutott, nem bírta hasonló mértékben meghódítani kortársainak szeretetét. Uralkodó volt a lelkek fölött, a szíveket azonban nem tudta megnyerni. De a rokonszenvenek ez a hiánya nem jelle-

BISMARCK HERCZEG DOLGOZÓSZOBAJÁBAN.

herczeg, német birodalmi kanczellár, a história egyik legnagyobb államféria, a német egész megteremtője, annyi siker és dicsőség részese, népek és uralkodók csodáló tisztelőinek tárgya, minden eddig viselt közhivataláról lemondott s befektetett a politikai pályafutást, melynél nagyobb, melynél bámulatosabb, I. Napoleont kivéve, nem jutott ebben a században senkinek.

is alája rendeljek az övének a magok akarattát. Lángeszének és törhetetlen akaratának ereje urralón mindenek fölött, otthon épűgy, mint a külfölddel való vonatkozásokban, s arra a korra, melyre államférfi tevékenysége esik, az ő egyénisége nyomta reá a maga bélyegét. A mi vele szembe szállt, azt letiporta kíméletlenül, mint valami elementáris erő, s innen van az,

mének volt az okozata, hanem politikája természetének. Keptelenség azt hinni, hogy az a óriási munka, melynek életét szentelte, sikerülhetett volna akkor is, ha az ő szívében a szeretetek rendkívüli mértéke nem lakozik vala. Nem született még német ember, a ki a német nemzet ügyén rajongóbb szeretettel csüggött volna, mint ez a ridegnek ismert vasember.

Csak hogy a siker érdekében el kellett fojtania magában minden érzésszerű indulatot s az erőszakosságot érvényesítenie, a mi pedig nem szül rokonszenvet. Egy számtalan darabra szakított birodalmat egygyé olvasztani nem sikerülhetett erőszak alkalmazása nélkül. Pedig nemcsak a német birodalom megalkotása volt az, a mi ő reá várt, a német népet is át kellett gyúrnia. Az ábrándos, akarattalan, lágy tömegből, a minő a német nép az előtt vala, egy hatalmas, erős, egységes akaratu és szellemű, ellentétlára képes nemzetet kellett formálnia, a mihez csaknem emberfölötti erőre volt szükség. Bismarcknak magának kellett olyképp állania nemzetet elött, mint az akaratör megtestesülésének, ha azt akarta, hogy népet hasonló erős akaratúvá nevelje.

S ez az alapvonása, ez egyuttal magyarázata Bismarck egész nyilvános pályájának, melynek csak futólagos vizsgálására is kötetlen kellenének. Az az igazán nagy történelmi korszak, mely tele volt pusztításokkal és újra alkotásokkal, mely romboló lépésekkel haladt el rendhítteleneknek tartott birodalmak fölött, óriási sirokat nyitott föl s életre kelesztette a beléjük fektetett népeket; mely romba döntött egy egész világrendszert és hozzá kapcsolt hagyományok egész seregét s új nehézkedési központokat teremtett a földtekén; az a korszak, mely szemünk elé varázsolta a világesodákknak egész özönét, — ez a korszak a Bismarck korszaka, ő annak a legmagasabb, irányzó alakja s róla fogja nevezni az utókor.

S e csodákban még az is csodás, hogy hasonlíthatatlan sikereinek kiindulási eszméje nem is mindig volt az övé. Abban rejlik tüneményeszerű nagysága, hogy ritka tapintattal tudta fölismerni, magáévá tenni s alkalmazni az uralkodó eszméket. A *nemzetiségi eszme* például nem az ő szellemének a szülötte. III. Napoleon vonta bele a nemzetközi politikába, saját uralmának romlására, Cavour fogadta el legelőször, Olaszország szerencséjére s Bismarck csak követte, igaz, hogy bámulatos merészséggel s még bámulatosabb szerencsével. A *német egység* szintén nem a Bismarck eredeti eszméje volt. Rég élt az már a német nép érzelmeiben, vágyaiban, nemzedékek örökölték, egyik a másiktól. De a Bismarck lángeszének lón föntartva, hogy a vágyat valósággá tegye s a német állapotokra fölötté jellemző, hogy Bismarcknak úgy kellett honfitársait bele kényszeríteni annak az eszmének a megvalósításába, melyet jó és balsors között oly híven tápláltak.

Bismarck azon tulajdonsága, hogy nagy tömegeket foglalkoztató korezségeket magáévá tegyen és megvalósítsa, nemcsak a német nemzeti és állami egység megalkotásában, hanem későbbi kezdeményezéseiben is nyilvánul. Látta a *szociális mozgalmakat*, fölismerte a szabályozatlan voltukban rejtőző veszélyt, de egyuttal a jövőre nézve hatalmi jelentőségüket is, medret kívánt tehát nekik ásni s rendszerbe foglalni, hogy az emberiségnek javára váljanak. Befogadta terveibe a *gyarmat-politikát*, a mint észre vette, hogy Németország nem éri be vele, hogy az első szárazföldi hatalom legyen, hanem a tengeren túli térfoglalásra, világkereskedelmi jelentőségre aspirál, mely új mezőt nyissza meg-növekedett munkaerejének s a jövedelmeknek új forrásait nyissa meg. — A *gazdasági politika* terén tett kísérletei nem egyebek, mint számot vetés az európai népek azon általános irányzatával, mely a nemzeti termelésnek az idegen versenynyel szemben való oltalmára irányul. — Sőt még a *társadalmi politikájában* utóbb tapasztalt antiliberális irányzat is csak a mai kor reakzionárius áramlatában találja magyarázatát.

Az államférfi nagyság titka: föl tudni használni a saját céljaira mindent, a mi van s nem építeni terveket bár lehető, bár kívánatos, de nem létező tényezőkre. Ebben volt Bismarck páratlan nagy mester. Következetes volt mindig abban a nagy ezéban, hogy népet naggyá, hatalmasá tegye; de már az eszközök megválasztásában nem volt következetes s eldobta magától, a mi céljaira alkalmatlannak mutatkozott, bármiként ragaszkodott is hozzá korábban. Ahhoz azonban, a mit alkalmasnak ítélt, makacs szívóssággal ragaszkodott s annyira azonosítani tudta magát vele, hogy minden támadást, mely ellene személyesen vagy az általa alkalmazott politika ellen irányult, maga a német birodalom létfontelélé ellen irányzott merényletnek bélyegezett, jött legyen ez bárhonnan.

S ez magyarázza meg jelenlegi bukását is. I. Vilmos császár jól ismerte kancellárjának még jelentéktelenebb kérdésekben is makacs természetét s bár nem egyszer jutott ellenkezésbe vele: Bismarck lemondási kérvényét mégis ezzel az egyetlen szóval intézte el: «Soha!», a mi bizony nem jelentett egyebet, mint a császári akaratnak a kancellári akarat előtti meghódolását. Az öreg császár tudta jól, hogy sem neki törhetlenebb híve, sem a németeknek lelke-sebb fia nincs, mint az ő alázatos kancellárja. III. Frigyes, ha a végzet élni engedti, szabadelvű ideális gondolkodása mellett alig fért volna meg sok ideig a vasemberrel. De hogy II. Vilmos, a ki soha nem atyját, hanem mindig nagyatyját vallotta mintaképének, szintén szakított vele: az legalább is meglepő.

A kancellár megválása állásától a külső tisztesség követelményeinek szigorú megóvása mellett ment végbe. A császár oly kéziratot intézett bucsuzó szolgálójához, melynél szívélyesebbet és melegebbet uralkodó még nem küldött alattvalójának. Biztosította örök haláljáról, s változatlan kegye jelölül kinevezte «launburgi hercegnek.» Mindazonáltal a megválás nem volt sem olyan önkéntes, sem olyan szívélyes, mint azt a külső jelek kitüntetik. Sőt az azóta kiszivárgott jelentések szerint Bismarck épen nem a maga akaratából s épen nem keserűség nélkül távozik.

Kiderül ez a kancellár hirlapjának azon közléseiből, melyek valóságos támadó jellegűek a császár ellen s fölfedik a kancellár távozásának közvetlen okait. A fő ok mindenesetre az, hogy II. Vilmos maga is önálló gondolkodású s a maga feje után járni szerető ember. Hiszen Bismarck maga mondta róla uralkodásra lépésekor: «Oly uralkodónk lesz benne, a kinek én rám nem lesz szüksége, ő maga lesz a maga kancellárja.» Ugy látszik, ismerte az emberét. A két erős akarat összeütközése korábban következett be, mint hinni lehetett.

Az említett közlések világosan elárulják, hogy a kancellár bántódása távozik. Ezek szerint a császár szemrehányást tett volna neki, hogy a belpolitika mezején ritkábbak lettek a sikerek, — mire Bismarck lapja kijelenti, hogy hisz ezek a sikerek a választásoktól függenek, méltánytalan dolog volna tehát őt tenni felelőssé a sikerek hiánya miatt, még akkor is, ha csakugyan oly mértékben lett volna vezérlő államférfi, a minő I. Vilmos halála óta többé nem volt. Zokon vette a kancellár azt is, hogy a császár külön értekezett az ő háta mögött más miniszterekkel, holott az érvényben álló régi szabályzat szerint az uralkodó csak az államminiszterium elnökével érintkezhetik közvetlenül. Ebben Bismarck szándékos mellőztetését s politikájának meghiusítására irányzott törekvést látott. Aztán rossz néven vette, hogy a császár kérdőre vonta, miért érintkezik más pártok vezéreivel s nem ismerte el az uralkodónak azt a jogát, hogy ellenőrzés alá vehesse a képviselőkkel való érintkezését. Végül

rosszul eshetett neki az is, hogy sem II. Vilmos császár, sem a szövetségi befolyásos fejedelmek még kísérletet sem tettek őt a külügyek élén megtartani.

Ezekből a Bismarcktól magától származó kijelentésekből világosan kiderül, hogy a kancellár sértve érzi magát. Viszont II. Vilmos császárnak is megjelent egy távirat, melyet egy bizalmas emberéhez intézett s melyből szintén kiismerszik az öreg tanácsadó iránti mehezetés, midőn «keserű tapasztalatokról» panaszkodik, melyek úgy fájnak neki, mintha nagyatyját veszette volna másodsor is el.

Hetvenöt évvel vállain, melynek fele a Hohenollernek szolgálatában telt el, távozik a kancellár a világrész sorsát irányító állásából. A magas korral járó törődöttségen s azokon a bajokon kívül, melyek eddig sem akadályozták az államügyek vezetésében, más testi baja nincs, szellemi képességeinek pedig teljesen birtokában érzi magát. Ily körülmények között egy tapasztalatlan fiatal uralkodó által működése teréről leszoríttatni s nagy alkotásait kipróbálatlan kezében tudni, oly mult után, mint az övé, valóban nem az a végzet, a melyben egy olyan szellemi óriás, a minő Bismarck még ma is, megnyugvást lehetne s benső méltatlankodás nélkül nyugodhatnék bele.

A DIÓFA.

Állsz még nagy, árnyas, agg diófa.
Ki mondhatná meg, hogy mióta?
Hisz én már mint gyerek
Lombod beszédét eltanultam,
Veled van összeforvra multam,
Beszélj! megértelek.

Tavaszi szállt völgybe és hegyekre
S hozott lombkoszorút fedjére,
S eljött a kis madár,
Lombod közt lette hús tanyáját,
Zúgásod készte dalra párját,
S eljött a kis tatár.

Föl izmos törzöködre kúszott
És oktalan gyönyörben úszott,
Ha fészkeket talált.
Prédája volt egy-két fióka,
S elrablá tőled, agg diófa,
A csalogány dalát.

Azóta, hogy sok fájdalomban
Vigaszt találtam hű dalomban,
Megtántam tettemet;
De hogy megöl a néma bánat,
— Hisz ő kisírja, hogyha támad, —
Nem tudja a gyerek.

Örültem a gyümölcsös ősznek
S mindenkor én álltam ki esősznek,
Diót ha vertenek.
S ha már a pózna el nem érte,
Nosza fűgén mászott föl érte
A pajkos kis gyerek.

Tar ágadon ugrált a ezinke,
Télen gyönyört nyujtál te szinte,
Diófám édesem.
S a mit nyaranta terme ága,
Vesztet hozott a kis madárnak,
S győzelmet énnekem . . .

Alattad este hányszor fültem
Oly önfeládon, elmerültem,
Szép holdas volt az ég.
Nem kellett akkor a felejtes,
Élt bennem titkos, drága sejtés,
Oh még ifjú valék!

Szerelmünk szentegyháza voltál,
Alattad állt a titkos oltár,
A hol megesküvénk,
Hol véle annyit andalogtam,
És hittem földi angyalokban, —
Hihetnék bár ma még

Tünődöm: most volt, szinte nem rég.
Vagy mintha újra ifjú lennék!
Ne rázd öreg fejed!
Tudom, csak szenderegő szív álma,
A mely hogy még valóra válna,
Immár soh'sem lehet.

Állsz még nagy, árnyas, agg diófa!
Ki mondhatná meg, hogy mióta,
S állj még soká . . . de nem!
Oh teljesülne bár e vágyam:
Legyen te benned végtelen ágyam
S a sirba jöjj velem.

MAREŠ ÖDÖN.

JÁHEL.

ELBESZÉLÉS.

Irta BAKSAY SÁNDOR.

(Folytatás.)

Ez alatt a legénység újra ellepte az utcát, s mivel már visszatért, sőt meg is nőtt a bátorsága, még szilajabb hangon követelte katonának a Jáhelt. De Péter is készen volt már az öltöztetéssel; az első ordító szóra derékon ölelte a komát két kézzel, — egygyel nem ért volna semmit — s úgy rakta előre nagy nehezen maga előtt lépésről-lépésre, mint a nehéz zsákot szokás; végig vonszolta a tornáczon, ott megtámasztotta az oszlophoz, biztos volt benne, hogy nem szökik el; maga pedig kinyitotta a kisajtót, s ott a felső lépcsőn megállva szólta a néphez:

«Tisztelt választó polgártársak! Uraim! És ti magyar hölgyek és anyák! Állami jogfejlődésünk jelen léttében, az appropriáczióális viták kezdő kontemplációját, az általános védkötelezettség elve népünk szent jogául ismertetvén el a korona tanácsosai által: a közös hadügyminiszteri reglama paragrafusai szerint minden szent honfiszív köteles lerőni a véradót, melyben elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt. Amaz asszonyosság azonban, kijelentleg részvényese e háznak, ellentétes nézetekre engedte magát ragadtatni, mindaddig, míg diplomáciai előterjesztéseimnek sikerült őt azon nyilatkozatra bírni, miként nem idegenkedik azon áldozattól, hogy Árpád apánk ősi szokása szerint egy amazont állítand é vezetend a haza oltárára, mely ajánlatát én a hon szent érdekeinek nevében elfogadásra ajánlom. Éljen a haza! Éljen a népszabadság!»

Mig a kótyalagos ifjuság elragadtatással éljenzett, az alatt Péter a várakozó helyzetre kárhözott Andrist derékon fogva kitette az utcára, s megint csak megtámasztotta a kerítéshez.

— Itt van! nem is Jáhel, hanem egy igazi Débora, a ki egymaga megbir egy armádiát. Ugy-e komám?

Az éljenzés félbeszakadt. A népek felakadt lélekzettel tátották szájukat a csudára. De mikor a csuda megszólalt és elnyöszörögte: «Én vagyok a népszabadság!» egyszerre felismerték Andrist. A mi erre kitört, az már nem habota volt, hanem bömbölés. A legénység zúta, gázolta, törte egymást, hogy ki kaphatja leghamarább kére a boldogtalant. Meg is markolták négyen négy oldalról, úgy léptették a helység háza felé veszedkedett kedvvel. Rakták kocsira, s vitték sorozásra a strázsamester-ruhában.

Maradhat már Jáhel! Senkinek sem jut eszébe többé.

Mindaz a nagy keveredés alig egy óra lefolyása alatt történt. Mint a fergeteg, mely az imént jött, nyomban megy; utána kitisztul az ég, kinyílik a szivárvány, és a köeső harmatesőppekké olvad. — Jókór már, mikor összezuzott mindent!

Jáhel elrejtőzött valahová. Édes lelkek szokása az, elbujdosni fájdalmaikkal. A kinek sok

a szobája, a legelsőbe; a kinek nincs több egy-nél, az a kamrába vagy a kertbe valami bokor alá; ott sirdogál, meg meg nem enyhül. Van olyan fájdalom is, a mely a Duna fenekéig sülyed, ha nincs már hit, a mi visszatartsa. Édes kis Jáhel! A te szegényed nem ilyen. Egy nem is gonosz, csak egyetlen kézből repülő kő sebezte meg, nem is a szép orczádat, legfeljebb a fehér sarkadat, t. i. a nevedet, a melyen a te egész kis drámád forog; az pedig a szegény apáid büne, a kiket nem is ismertél. Hát bizony ő nekik nem volt több könyvük egyetlen egy-nél, de az az egy a legrégebb magyar könyv, és egyszersmind a világ legrégebb könyve; abból a korból, a midőn még Isten szóba állt a földi emberrel, és az ember is szóba állt Istennel. Ezt örökölték ők apáról fiura, és ebből szedegették a neveiket. Eszükbe sem jutott, hogy az mind zsidó név; csak abban nyugodtak meg, hogy szebb az, a mit az örökkévaló ad az embernek, mint a mit a Váradi regesták vagy Dugonics uram fundáltak ki, vagy a módi plántált idegen országból. Meg se is bánd a nevedet e miatt a kis kellemetlenség miatt. Ne félj! Lesz nekem arra gondom, hogy azt a kis felhőt, a mi a neved miatt a homlokodra borult, eltakarja az a csipke-fátyol, a mit nekéd ezzel a horgoló tüvel szövögetek. Most pedig mindjárt előjőjj abból az orgonabokorból! Töröld meg az orczádat; fogd meg a kezemet; aztán fogd pártját annak a szegény Péternek, mert azt ugyan féllábra állította az édes szüled.

Mert Péter, mikor Andris komát elbucszúttatta a diadalutjára, visszavonult a házba, a hol Rákkel asszonyt jó kedvében találta. Söprögette össze a törmelékét, a mit a két garázda felgázolt a ház földjéről.

— Ezt is újra kell tapasztani egészen, mert fel van fezegetve a fundamentumig. Bárcsak ugarolni tudnátok olyan mélyen! Hát az a sok bor, a mit ellocsoltatok? Még csak az kellett, hogy ugy felcizfrázt az a fajankót! Annak is én valom a kárát, mert tudom, nem lesz nyugtom a retyerutyáitól. Még az én lányomat katonának! De felmondom a kapitálisaimat mind. Eladom a zsidónak! Hadd nyúzza meg valamennyit! No de az az egy legalább megkapta, a mit keresett. Katonára talált, ha Rákkel is a neve. Csak azt bánom, hogy a többi csampást is sorra mind le nem lugoztam. — Beszélj hát már te is! Hogyan jutott eszükbe ez az édomtalanság?

— Nem kell sajnálni azt a kis bort (hát ki sajnálja?) édes szüled! Az vette le Jáhel fejéről a gyalázatot; meg a szerencsés-dió! Mert ha én fel nem birom öltöztetni a komát, még most is ezt a szegény lányt kiabálnák. Így pedig nagyobb konczot kapott a nevető kedvük, s minket elfelejtének. Kis tromfot nagyobb szókás elűtni.

Azután, — mivel vette észre, hogy Rákkel asszony nincs tisztában a zenebona terepejlődéséről, — megmagyarázta, hogy az nem a legénység találalmánya volt, hanem hivatalos forrásból indult ki, és a legények attól lettek olyan rosszul.

Rákkel asszony erre a felvilágosításra egy kicsit összeszúta a nótárusokat, a kik féldélig hevernek az ágyban a falu pénzén, a helyett, hogy idejében ott tartanák az orrukat, és kikapkodnák a leveleket az oktondi bíró kezéből; azután hozzátette:

— Ha már így elrontottátok a dolgot, lesz annyi eszetek, visszairtok, hogy nem legény az, hanem leány.

— Ez a legtermészetesebb. De attól tartok, nem lesz vele vége. Mert furessa dolog ám az igazolás, kiderítés, helyesbítés. Nehéz azt ki-gyomlálni, a mit egyszer a hiyalok fejükbe

vagy jegyzőkönyvükbe vesznek. Ha pedig valami bolondot találtak elkövetni, minél képtelenebb, annál nehezebb velők boldogulni. Körömszakadásig üzik a dolgot. Azért Isten őrizzen, hogy megirjuk azt, a mi igaz: hogy bolondot követtek el kigyelmekek, mert az, a kit keresnek, nem legény, hanem leány. Vége-hossza nem lenne az irkafirkának; az alatt ott maradna Jáhel neve a jegyzékben, kurrentáltatnák évről-évre mint szökevénynt Ábból aztán nem kellene több, csak esztendőnként egyszer

Jáhel, ki a legény háta mögött állva, reszketve hallgatta a fejtegetéseket, az utolsó szavaknál szokogva borult az ifju nyakába.

— Kedves testvérem! hogyan szabadított hát meg a szegény Jáhelt? A szegény Lépő Jáhelt?

Péter a lány fehér karjára adta meg a forró választ. — Még Rákkel asszony is látatlanná tette azt.

— Hogyan, kedves Jáhel? Lemegyek magam. Szóval jobban boldogul az ember, mint pennával. És ha nem boldogulok, beállok a képedben katonának. Jó lesz-e?

— Akkor állj be! — felelt a leány, merőn szegezven könnyes szeméit az ifju szemébe. — Akkor állj be az én képemben.

X.

Egy óra mulva már hajón ült vitézünk. Leúszott Mohácsig, ott kitétték, mert a hajó nem megy tovább. Nem várta, míg a hosszú hajó felveszi, gyalog folytatta útját. Nap-hagyván éjszaka is utazott, végig a rettenetes mezőkön, melyeknek titkait még nem ásogetta fel a világ. A falucska, a hová igyekezett, lent van Szlavóniában a Vuka szakadéka között. Régi magyar nyelvét énekelve beszél az enyészendő nép. Majd egyszer kihál ajkain az ősi idioma, melyen a honfoglalók beszéltek; csak a szokások és a faji typos maradnak meg köntösül a hazajáró léleknek, ki senkit sem talál otthon az övéi közül.

— Ott persze bíró nincsen, csak polgármester; az is a negyedik faluban lakik. De nem is ahhoz igyekezett; tövén akarta fogni a dolgot, azért egyenesen a paphoz ment.

A muzeumban egy fiatal Tiszteletest talált, a ki a Péter kopogására hirtelen előkapott egy nagy könyvet, abba bele bókolt, és fujta a füstöt erősen.

Péter megvárta, míg az ifju atya elvágzi az áhitatosságát és feltekint. Csak azután adta elő a kérését illő alázattal.

— A Lépő Jáhel keresztelő-leveléért jöttem, a kit katonának kerestettek kigyelmekek. Ne sajnálja atyaszád kiadni. Itt hozom a blyeget, meg a taksát.

— Jól van öcsém! hagyj itt, s holnap ilyenkor fordulj be utána.

— Megkövetem Tiszteletes uram, nem lehetne azt most mindjárt?

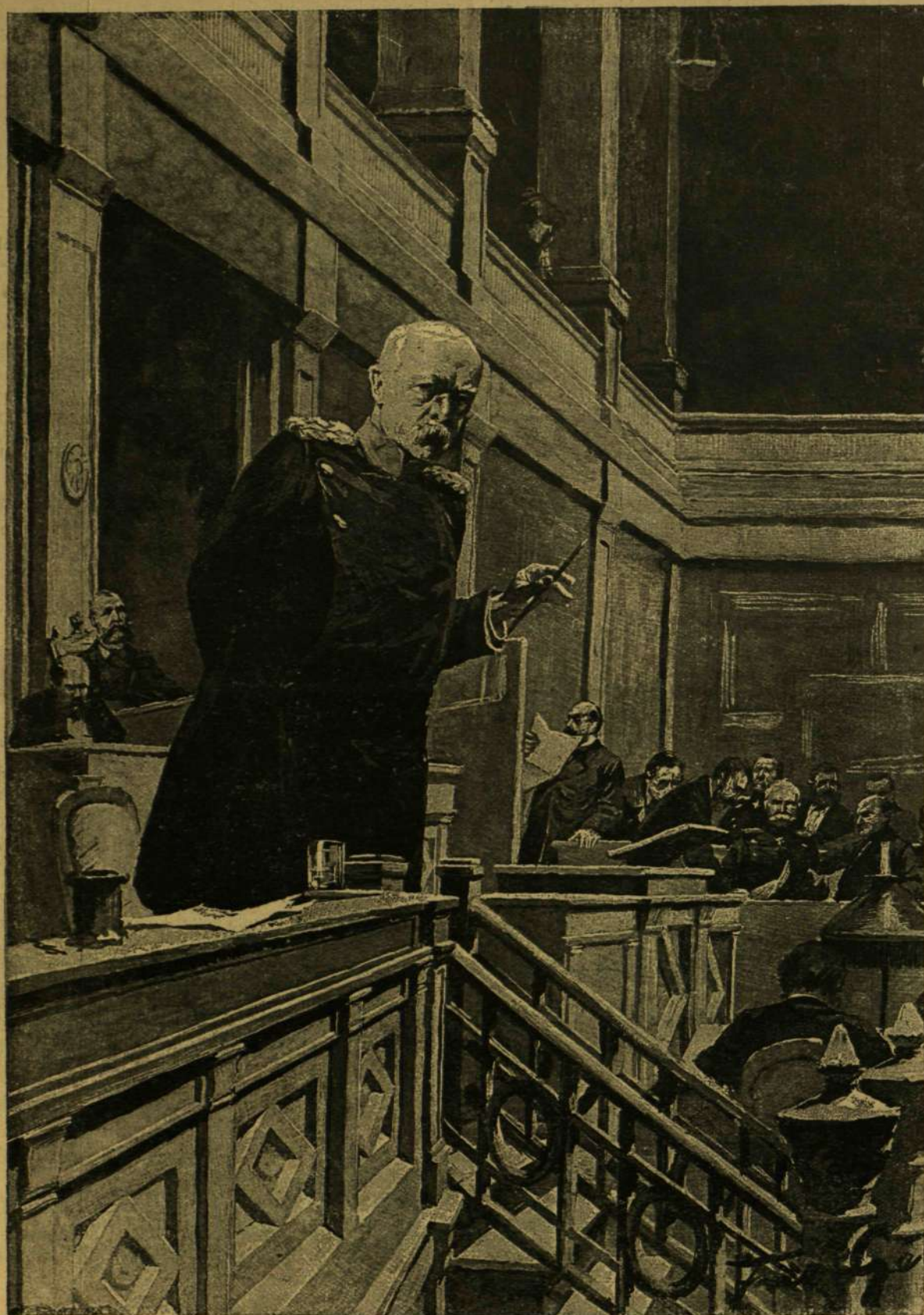
— Hjah! fiam, az nem megy olyan könnyen. Látod ezt a nagy protokulumot? Mennyi név van abban! Szülött, halott, házaspár! Ezt lapról-lapra forgatni, míg a nevére rá találsz, azután, hogy hiba ne essen benne, gondall, vigyázva leirogatni: ahhoz idő kell. Rómát sem építették egy nap alatt.

Péter mutatta az értelmest, mint a ki bölesen felbirja fogni, hogy egy kivonat megírásához csakugyan szükséges mind a huszonnégy óraja a napnak, feltéve, hogy mindig rajta ül az ember. De mégis rámerete a fejét vetni egy újabb könyörgésre.

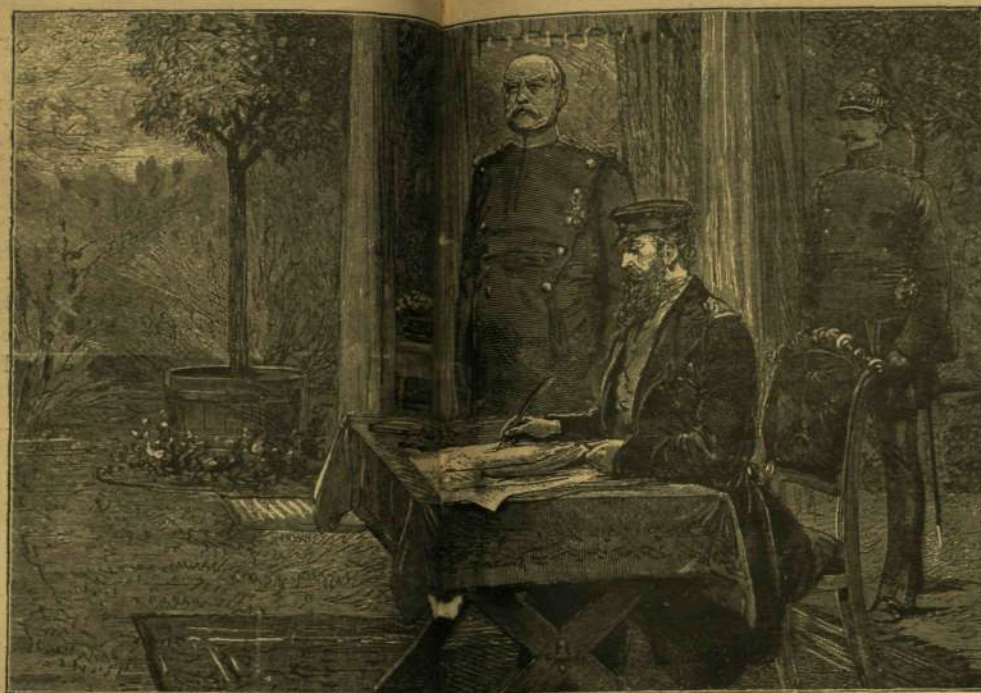
— Mert lássa kigyelmed, messze földről jövök, attól félek, már is elkéstem . . .

A pap szíve meglágyult. Könnyű annak lágyulni, míg fiatal.

— Jól van no! Majd meglátom! Főként ha

BISMARCK A NÉMET BIRODALMI GYÜLÉS 1887 JANUÁR 11-IKI ÜLÉSÉBEN.

A BETEG FRIGYES CSÁSZÁR KIHALLGATÁSÁRA FOGADJA BISMARCK HERCEGET A POTSDAMI PARKBAN.

BISMARCK TALÁLKOZÁSA III. NAPOLEONNAL SEDANNÁL.

BISMARCK VILMOS CSÁSZÁR KISÉRETÉBEN KÖNIGGRÄTZNÉL.

BISMARCK A NÉMET BIRODALMI GYÜLÉS 1888 FEBRUÁR 6-IKI ÜLÉSÉN.
«Istentől félünk csak senki mástól a világon.»

BISMARCK ÉS KÁLNOKY TALÁLKOZÁSA VARZINBAN.

BISMARCK II. VILMOS CSÁSZÁR MELLETT, MIDŐN A CSÁSZÁR A TRÓNBSZÉDET FELOLVASSA.

BISMARCK FALUSI BIRTOKÁN VARZINBAN, KEDVENCZ PIHENŐ HELYEN.

megtudnád mondani a születési évet. Egy óra múlva készen lesz.

Péter megmondotta, s kifordult a tornácra. A Tiszteletes pedig, mikor magára maradt, elővette a «Közlapok Lapját», abból elolvasott egy hosszú cikket a káplánok kandidációjáról és kvalifikációjáról, és egy másikat a főpapok zsarnokságáról. Mikor véget ért benne, újra elolvasa mindakettőt, mert a mit az ember maga ír, elolvassa azt tizenháromszor is! Mikor bele unt, elővett egy fél papírt, azt megléniázta színes ceruzával, beleírta sebiben a mi kellett, megpecsételte, beporozta, összehajtogatta.

— Gyere legény, itt a keresztleveled.

Péter nagy illendőség-tudással átvette, s ott mindjárt ki is bontotta a négyrészt hajlított okmányt, leficskázta róla a bő porzót, majd a két szélén két kézre fogva tudakos hozzáértéssel átolvasta, s egy szemrehányó tekintetvetett a káplánra.

— Ugyan-ugyan miért tett kigyelmeztet csúfá egy szegény leányt?

(Folyt. köv.)

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

Írta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZÁR IMRE.

(Folytatás.)

VII.

A melyben Barbicane elnök nem mond többet, mint a mennyi épen szükséges.

A Barbicane és Társai cég részvényesei december 22-ére közgyűlésre hívták meg. Mondanunk se kell, hogy gyülekező helyül a Gun-Klub termei tisztelettel ki, az Union Square en levő palotában. És valóban maga a Square is alig lett volna képes befogadni a részvényesek nagy sokaságát. De hogyan lehetne meetinget tartani, szabad ég alatt, ebben az évszakban, Baltimore egyik közterén, mikor a hőmérő rendszerint legalább is tíz fokot szokott jelezni a fagypontra alatt.

A Gun-klub nagy terme tudvalegleg egyébkor mindenféle gyűlésekkel volt feldíszítve, a melyek tagjai nemes hivatására emlékeztettek. Maguk a butorok is, a székek és asztalok, a zsölészékek és pamlagok, bizarr formájukkal, azon öldöklő készülékekkel jelképezték, a melyek anynyi derék embert küldtek már a másvilágra, holott pedig ezen áldozatoknak nem volt főbb vágyuk, mint végelgyöngülésben kimulni.

Ma mindezen butorokat, a melyek utban álltak, félre kellett rakni. Nem harezias, hanem inkább ipari és békés gyülekezet volt az, a melyen ma Barbicane Impey elnökölni fog. Tágas helyet készítettek tehát elő az Egyesült-Államok minden vidékéről érkezendő részvényeseknek. A nagy teremben, valamint a szomszéd szalokban szorongatták, lökdösték, taposták is egymást a jelenlevők, nem is említve azokat, a kiknek hosszu sora kiszorult a palotából és ellepte az Union-Squaret még a közepén túl is. Természetes, hogy a Gun-klub tagjai, az új társulat részvényeseinek legelső aláírói, az előző emelvényhez legközelebb eső helyeket foglalták el. Diadalmas arczokkal leginkább kitétek közülök Bloomberry ezredes, a falábú Hunter Tom és kollegájuk, a fúrge Bilsby. Egy kényelmes zsölészéket tartottak fenn udvariaságból Scorbittné Evangeline asszonyoság számára, a kinek a földszark körüli ingatlanok legnagyobb birtokosa léte bizonyny jogu lett volna Barbicane elnök mellett ülni. Egyébiránt a társadalom minden osztályához tartozó számos nő tarkította virágosokkival, fantasztikus tollakkal és sokszínű szalagokkal díszített kalapjai által a nagyterem üveg kupolája alatt tolongó zajos tömeget.

Egészen véve, a közgyűlésen jelenlevő részvényesek nagy többségét nem csupán az igazgatótanács tagjainak párhívei, hanem egyenesen személyes barátai gyanánt lehetett tekinteni.

De mégis egy fantatással. Az európai kiküldöttek, a svéd, dán, angol, hollandi és orosz képviselők külön helyeket foglaltak el és ha részt vettek a közgyűlésen, ez csupán annak tulajdonítható, hogy mindegyikük annyi részvényt

jegyzett, a mennyi feljogosította őt a tanácskozásban való részvételre. Miután a megvásárlást illetőleg annyira egyetértettek, most sem uralkodott közöttük csekélyebb egyetértés az iránt, hogy a megvásárlókat ingereljük és bosszantsák. Képzelték, mily élénk kíváncsisággal várták a Barbicane elnök által teendő közleményeket. E közlemények kétségkívül világosságot fognak vetni azon módokra, a melyek felfedeztettek, hogy lehetővé tegyék az éjszaki sarkhoz való férközést. Nem képezett ez magában nagyobb nehézséget, mint az ottani közlételepek kikészítése. Ha általában lehetséges lesz valamely ellenvetést tenni, Baldenak Erik, Karkov Boris, Jansen Jakab, Harald János bizonyára nem fogják elszalasztani az alkalmat. Donellan őrnagy pedig, titkára Toodrunk Dean által buzdítatva, erősen feltette magában, hogy vetélytársát, Barbicane Impey, egyenesen sarokba fogja szorítani. Esti nyolcz óra volt. A Gun-klub nagy terme, szalonjai, udvarai ragyogtak az Edison-csillárok fényétől. A közönség által ostromlott ajtók megnyitása óta folytonos moraj zúgott a jelenlevők közt. De minden elcsöndesült, midőn az ajtón álló bejelentő, hogy az igazgató-tanács már közeledik.

Egy szőnyegekkel díszített emelvényen, a sötétszínű terítővel borított asztal mellett, teljes világításban megjelentek: Barbicane elnök, Maston J. T. és Nicholl százados. Dünnyögéssel és «hip»-ekkel kísért háromszoros *Hurrah!* kiáltás hangzott fel a teremben és végig harsogott a szomszéd utcáig.

Maston J. T. és Nicholl százados ünnepélyesen lebecsátokoztak illető székeikre, dicsőségük és hírnevük teljességében.

Ekkor Barbicane elnök, a ki állva maradt, balkezét a nadrágzsébébe és jobb kezét a mellényébe dugta és így szólt:

«Részvényesek és részvényes nők!

«A North Polar Practical Association igazgató-tanácsa egybehívta önöket a Gun-klub termeibe, hogy fontos közleményt tegyen önök előtt.

«A hírlapok cikkeiből és vitáiból megtudták önök, hogy új társulatunk czélja az éjszaki sark körül létező és a szövetségi kormány által nekünk engedményezett területek közlételepeinek kiaknázása. E birtok, a mely nyilvános árverésen vásároltatott meg, képezi ama tökélet, a melylyel a tulajdonosok ezen üzletben részt vesznek. A tökélet, a melyeket a december 11-én befejezett aláírások rendelkezésünkre bocsátottak, lehetővé teendik, hogy a még eddig ismeretlen mennyiségű kamatot jövedelmezendő vállalat, bárminemű kereskedelmi vagy ipari műveletekre való tekintettel szerveztessék.»

Itt hangzott fel a legelső helyeslő moraj és egy pillanatra felbeszákítá az elnök előadását. «Nem ismeretlen előtt, — folytatta Barbicane elnök — hogyan jutottunk azon föltevése, hogy az éjszaki sark körül gazdag köszén-, sőt talán vízőzőn előtti elefantint-telepek is léteznek. Az összes világ sajtója által közzétett okmányok semmiféle kétséget se hagyhatnak fel e telepek létezésére iránt.

«Már pedig a köszén lett minden újkori ipar kútforrásává. Nem is említvén a tüzelésre használt szenet és koaxot, sem pedig annak alkalmazását gőz és villamosság előidézésére, szükség-e elősorolnom a köszénből nyert egyéb terményeket, a drapp, indigo, fuchsin és karmeczin színeket, a vanília, keserű mandula, sárga ibolya, téli zöld, aníz, kámfor, thymol és heliotropin illatszereket, a pikrátokat, a salycil-savat, a naphtalint, a phenolt, az antipyrint, a benzint, a naphtalint, a pyrogall-savat, a hydroquinont, a tannint, a saocharint, a kátrányt, az aszphalot, a gépköncös-olajokat, a fényanyagokat, a kéksavas lugszirt, a cyanos savakat stb., stb.»

E névjegyzék elősorolása után a szónok nagyot lélegzett, mint a ki a szaladásban kimerült és megállapodik, hogy léleketet vegyen. Aztán kellően elátrván a tüdejét léggel, így folytatta:

«Bizonyos tehát, hogy a köszén, e legbecesebb anyag, túlságos fogyasztás következtében aránylag meglehetősen rövid idő múlva el fog fogyni. A jelenleg művelés alatt levő szén-telepek ki lesznek merítve ötszáz év alatt ...

— Háromszáz év alatt! — kiáltá valaki a jelenlevők közül.

— Kétszáz év alatt! — viszonzá egy másik részvényes.

«Mondjuk tehát, hogy hosszabb vagy rövi-

debb határidő múlva, — folytatta Barbicane elnök — és irányozzuk dolgainkat úgy, hogy néhány újabb termelési helyet fedezhessünk fel, mintha a fa, közsén már elfogyana a tizenkilenczedik század vége előtt.»

Itt Barbicane elnök időt engedett a hallgatóságnak, hogy a füleit hegyezhesse, aztán tovább folytatta:

«Felszólítom tehát önöket, részvényesek és részvényesnők, keljenek fel, kövessenek engem, és induljunk el az éjszaki sarkra!»

És tényleg az egész hallgatóság megmozdult és készen állt kezébe venni a podgyászát, mintha Barbicane elnök egy hajót mutatott volna, a mely épen indulófélben lenne a földszark régiói felé.

Egy megjegyzés, a mely éles és tiszta hangon harsant fel Donellan őrnagy ajkairól, hirtelen megakasztá ezen, ép oly lelkesült, mint megfontolatlan első felhevülést.

— Mielőtt a horgonyt felszednénk, — mondá Donellan őrnagy, — mindenekelőtt azt a kérdést vetem föl, hogyan lehet az éjszaki sarkhoz eljutni? Tengeren szándékozik ön oda menni? «Se tengeren, se szárazföldön, sem pedig a levegőn keresztül,» — viszonzá Barbicane elnök nyájasan.

És a gyülekezet ismét leült, a teljesen érthető kíváncsiság érzetének hatása alatt.

«Azt is tudják önök — folytatta a szónok — hogy milyen kísérletek történtek a földgömb e hozzáférhetetlen pontjának meghódítására. Mindazonáltal mégis meg kell röviden említenem e kísérleteket. Méltó hódolat lesz ez azon merész uttorok iránt, a kik ezen emberfeletti expedíciókat túlélték, de egyszersmind azok iránt is, a kik életükkel adóztak bátorságukért.»

E szótak az összes jelenlevők helyeselték, bármily nemzetiséghez tartoztak legyen is.

«1845-ben, — folytatta Barbicane elnök — az angol származású Sir John Franklin, *Erebos* és *Terror* nevű hajóival harmadszor is elindult egy expedícióra, a melynek czélja eljutni az éjszaki sarkig; előrehalot az éjszaki régiókba és többé nem hallani róla semmit.

«1854-ben az amerikai Kane és hadnagya Morton elindultak Sir John Franklin felkérésére és habár ők visszatértek, *Advance* nevű hajójuk nem tért vissza.

«1859-ben az angol származású Mac Clintock egy okmányt talál, a melyből kiderül, hogy az *Erebos* és *Terror* expedíciójának résztvevői közül senki se maradt életben.

«1860-ban az amerikai származású Hayer elhagyja Bostont az *United-States* nevű hajón, meghaladja a nyolczvanegyedik szélességi fokot és 1862-ben visszatér, a nélkül, hogy messzebb előnyomulhatott volna, daczára a társai hősiességének.

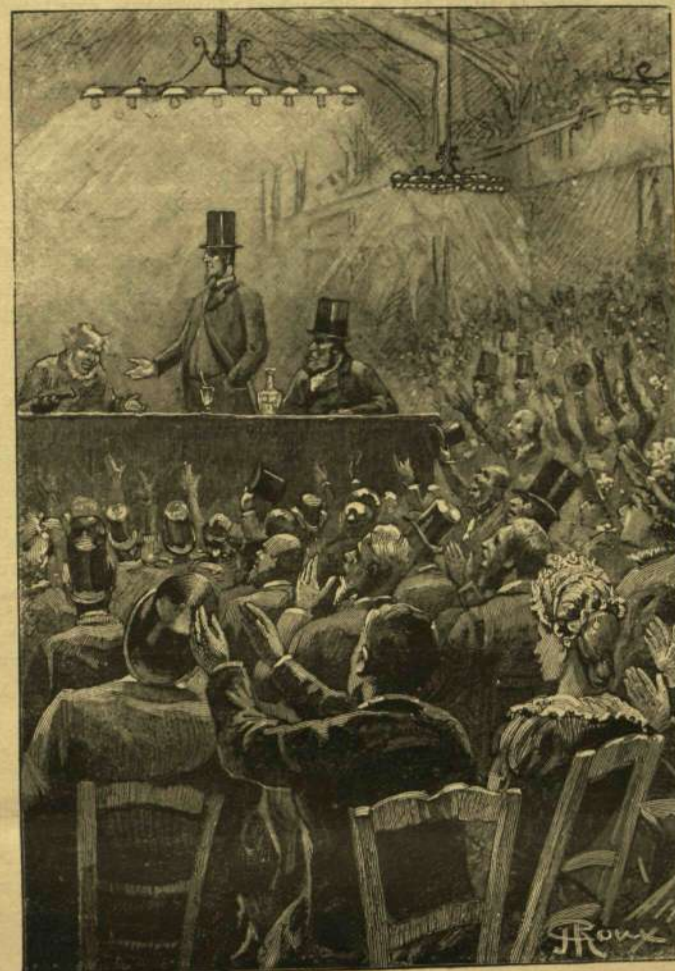
«1869-ben Koldervey és Hegeman kapitányok, mindketten németek, elindultak Bremerhavenből a *Hansa* és *Germania* nevű hajókon. A jég által összezúzott *Hansa* valamivel a hetvenegyedik szélességi fokon alámerül és a legénység csak annak köszöni megmenekülését, hogy a csónakokon eljuthat a grönlandi partokra. A szerencsésebb *Germania* visszatérhet a bremerhaveni kikötőbe, a nélkül azonban, hogy a hetvenhetedik fokon túl előrehalot volna.

«1871-ben Hall kapitány New-Yorkban a *Polaris* nevű hajóra száll. Négy hónap múlva kinos teelés után e bátor tengerész megölik a fáradalmak. Egy évvel később a *Polarist*, a melyet a jéghegyek elsodortak, összezúzza a lefelé uszó jég, a nélkül, hogy a hajó elérhette volna a nyolczvankettedik fokot. A legénységből tizenegy ember, a kik Tyson hadnagy parancsnoksága alatt kiszálltak a hajóról, a szárazföldet csak úgy érheti el, hogy egy jégfalajon átengedi magát a sarkköri tenger áramlatának. A *Polarissal* együtt elveszett tizenhárom hajóst soha se találtak fel többé.

«1875-ben az angol származású Nares elhagyja a portsmouthi kikötőt az *Alerte* és *Découverte* nevű hajókon. Ezen emlékezetes expedíció személyzete a nyolczvankettedik és nyolczvanharmadik szélességi fok közt ütötte fel téli tanyáját és ekkor történt, hogy Markham kapitány, éjszak felé előnyomulván, az éjszaki sarktól 740 kilométernyire állapodott meg. Ennyire még senki se közelítette meg előtte a földgömb e pontját.

«1879-ben nagy polgártársunk Gordon Bennett ...»

(Itt három dörgő *hurrah* kiáltás üdvözölte a

HURRAH!... HIP! HIP! HIP!... MASTON J. T. TISZTELETÉRE.

«VILÁGFELFORDULÁS.»

«nagy polgártárs» a «New-York Herald» főszerkesztő-kiadója nevével.)

«... felszereli a *Jeannette* nevű hajót és annak parancsnokságát kapitányra bizza, a kinek családja francia eredetű. A *Jeannette* harminczhárom emberből álló legénységgel indul el San-Franciskóból, átkel a Behring tengerszoroson, a Herald-sziget irányában a jég közé kerül és a Bennett-sziget irányában, körülbelül a hetvenhetedik szélességi fokon alámerül. A legénységnek nincs más menedéke, mint a megmentett csónakokon vagy a jégmezőkön visszatérni dél felé. A viszontagságok megtizedelik őket. De Long október havában meghal számos társával együtt és csak tizenketten térnek vissza az expedícióból.

«Végre 1881-ben az amerikai származású Greely elindul a new-foundlandi Sz. János-kikötőből a *Proteus* nevű gőzösn, állomást létesíteni a Lady-Franklin-öböl partján, a Grant-földön, valamivel alantabb a nyolczvankettedik szélességi fokonál. E helyen alapított a Conger-erőd. A merész utazók innét tovább hatolnak, az öböltől nyugat és éjszak felé. Lockwood hadnagy és társa Brainard 1882. évi május havában eljutnak a nyolczvanharmadik fokon túl a harminczötödik perczig, következésképpen néhány angol mértfölddel túlmennek a Markham kapitány által elért legvégső ponton.

«Ez a mai napig elért végpont, a sarkköri kartographia *Ultima Thule*-ja.»

(Ez itt újból *hurrah*-k hangzottak fel a szabályszerű *Hip... hip*-ekkel tarkázva, az amerikai felfedezők tiszteletére.)

«De, — folytatta Barbicane elnök, — az expedíció rossz véget ért. A *Proteus* elsüllyed. A huszonégy sarkköri telepítvényesnek iszonyu nyomoruságot kell szenvednie. Pavy, a francia származású orvos és mások áldozatul esnek. Greely, a *Thales* nevű hajó által 1883-ban segélyeztetvén, csak hat társával kerül haza. És a felfedezések egyik hőse, Lockwood, szintén meghal, egy újabb névvel gazdagítván e kietlen régiók martyrológiáját.»

Ezúttal tiszteletteljes némaság fogadta Barbicane elnök szavait. Az összes hallgatóság osztozott a derék férfiú jogos megilletődésében, a ki reszkető hangon folytatta előadását:

«Tehát daczára annyi önfeláldozásnak és bátorságnak, senki se jutott el a nyolczvanegyedik szélességi fokig. Sőt bizony lehet állítani, hogy nem is fog eljutni senki az eddig használt módokon, tudniillik hajók segélyével a jégterlaszokig és tutajok segélyével a jégmezőkön át.

Ember nem daczolhat ily veszélyekkel, nem képes kiállni a hőmérsék ily alacsony fokát. Más utakon kell tehát meghódítani a földszarkot!»

A hallgatóságon végig futó reszketésről érezni lehetett, hogy most jön a közlemény sarkpontja, a titok, a melyre mindenki oly kíváncsi volt.

— És hogyan akarják ezt önök véghezvinni, uraim? — kérde Angolország kiküldötte.

«Tíz percz múlva tudni fogja, Donellan őrnagy, — felelé Barbicane elnök — és hozzáteszem, összes részvényeseinkhez intézvén szavaimat: Legyenek bizalommal irántunk, miután az üzlet intézői ugyanazok az emberek, a kik egy hengerkup vagyis cylindronikus ...»

— Cylindro-komikus! — kiáltá Toodrunk Dean. «... alaku lövegben el mertek kalandozni a holdig ...»

— Jól látjuk, hogy vissza is tértek onnét! — tevé utána Donellan őrnagy titkára, a kinek helytelen megjegyzései heves tiltakozásokat idéztek elő.

De Barbicane elnök a vállait vonogatva, szilárd hangon folytatta:

«Igen, részvényesek és részvényesnők, tíz percz múlva tudni fogják önök, hogy mihez tartásuk magukat.»

Hosszúra nyújtott *Oh! Eh!* és *Ah!*-köl alukult morgogás fogadta e kijelentést.

Szinte úgy rémlett mindenki előtt, mintha a szónok így szólt volna a közönséghez:

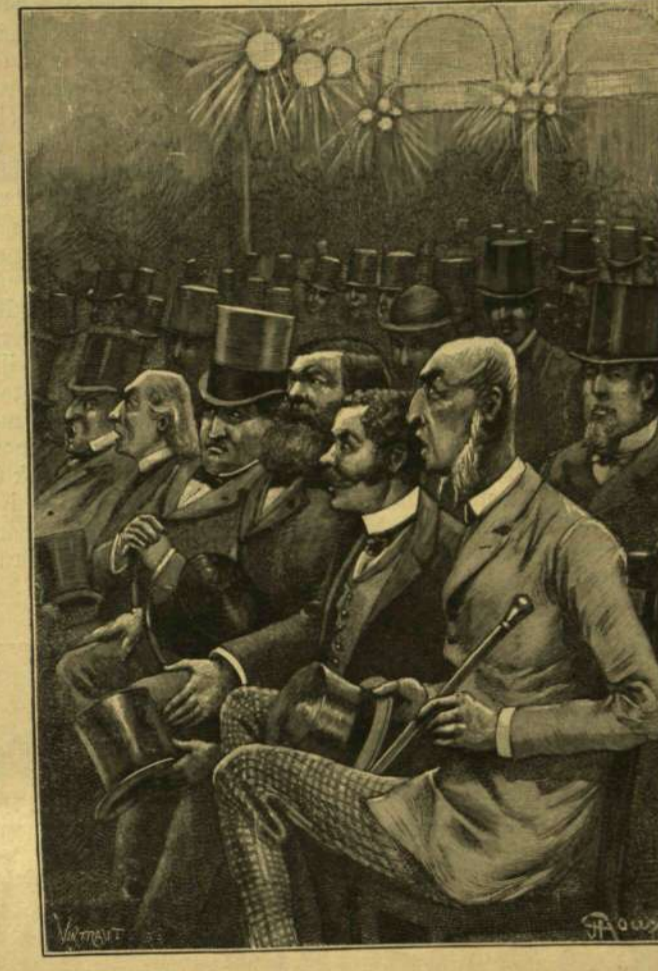
«Tíz percz múlva az éjszaki sarkon leszünk.»

Aztán így folytatta: «Mindenekelőtt az a kérdés merül fel, vajjon szárazföld-e az, a mely az éjszaki sark körüli régiókat képezi? Nem tenger-e az és nem volt-e igaza Nares kapitánynak, midőn azt az «őskori jegek tengerének» nevezte el? E kérdésre azt felelem, hogy mi nem hiszszük.»

— Ez nem elég, — kiáltá Baldenak Erik. — Nem arról van a szó, mit hisznek önök és mit nem hisznek, hanem bizonyosnak kell lenni a dolog felől.

«Nos hát azt felelem a hevesvéri közbeszólónak, hogy bizonyosak vagyunk felőle. Igen; nem vízzel teit mendence, hanem szilárd talaj az, a melyet a *North Polar Practical Association* megvásárolt és a mely ma az Egyesült-Államok tulajdona, a nélkül, hogy akármelyik

* Azon felfedezők névsorából, a kik igyekeztek eljutni az éjszaki sarkig. Barbicane kihagyta Hatteras kapitány nevét, a kinek lobogója állítólag a kilenczvenedik fokon lengett. Ez a mulasztás érthető, mivel a nevezett kapitány valószínűleg csak mesebeli hős. (Lásd Verne Gyula: «Hatteras kapitány» című elbeszélését.)

AZ EURÓPAI KIKÜLDÖTTEK EL VOLTAK KÁBULVA.

európai hatalmasság valaha igényt támaszthatna irányában.»

Morgás következett az európaiak padján. — Bah! egy lyuk tele vízzel... egy mosdótál, a melyet önök nem képesek kiüríteni! kiáltá újból Toodrunk Dean.

És a kollegái zajosan megtapsolták.

«Nem, uram, — felelé Barbicane elnök élénken. — Egy szárazföld van ott, fennsík, a mely — talán mint a Gobi sivatag Közép-Ázsiában — három vagy négy száz méternyire emelkedik ki a tenger felszine felett. És ezt könnyen és logikailag lehetett következtetni azon észleletek alapján, a melyek a szomszédos vidékeken történtek, a melyeknek a földszarki birodalom csupán a folytatását képezi. Igy Nordenskjöld, Peary, Maaigaard konstatálták, hogy a Grönland éjszak felé folyást emelkedik. A Diskó-szigettől fogva, százhatvan kilométernyire a magassága már hétézerhárom száz méter ér el. Tekintettel e megfigyelésekre, valamint ama növényi és állati terményekre, a melyeket, mint például Mastodon csontvázzakat, mammoth és elefánt fogakat, tülevelű fák törzseit, évezredes jégburkaikban találtak fel, állítani lehet, hogy e szárazföld valaha termékeny föld volt, a mely állatok minden bizonynyra, de talán emberek is laktak. Itt temették el a történelem előtti korszak sűrű erdői, a melyek az általunk kiaknázandó közlételepeket képezik. Igen! az éjszaki sark körül szárazföld létezik, minden emberi lábnyomtól érintetlenül maradt szárazföld, a melyen mi fogjuk kitüzní az amerikai Egyesült-Államok lobogóját.»

Dörgő taps.

Midőn a tapsvihár legutolsó visszhangjai is elenyészték az Union-Square távoli zugaiban, Donellan őrnagy éles hangja csendült meg.

— Ime már hét percz elmúlt abból a tizből, a mely alatt el kellett volna jutnunk az éjszaki sarkra.

— Három percz múlva ott leszünk, — viszonzá Barbicane elnök hidegen.

Aztán tovább folytatta beszédét: «De ha új fekvőségünket szárazföld képezi és habár e szárazföld, mint okunk van hinni, magasan fekszik is, mégis örök jéggel van eltorlaszolva, jéghegyekkel és jégmezőkkel van elborítva és ily körülmények közt értékesítése nehezségekkel járna ...»

— Lehetetlen volna! mondá Harald János egy erélyes tagjeltesét nyomatékosan hangsúlyozván ezen állítását.

«Am legyen! Lehetetlen volna! — viszonzá

Barbicané Impey. — Erőfeszítéseink tényleg csakugyan a lehetetlenség legyőzésére voltak irányozva. Nemesak hajókra és szánokra nem lesz több szükségünk, hogy az éjszaki sarkig eljuthassunk, hanem az általunk foganatba veendő módszer következtében úgy az új, mint a régi jegek elolvadása mintegy varázslásra fog végre menni, a nélkül, hogy az társulati pénztárunknak egyetlen dollárjába, nekünk pedig egyetlen percznyi munkánkba kerülne!

E szóra néma csönd állt be. Most kellett következnie a «sikologikus» pillanatnak, azon elegens kifejezés szerint, a melyet Toodrink Dean a Jansen Jakab fülebe sügött.

«Uraim! — folytatá a Gun-klub elnöke. — Archimedes csak egy támaszpontot követelt, hogy a világot kiemelhesse a sarkából. Nos hát, e támaszpontot mi megtaláltuk! A syracusai nagy mérnök azt mondta, hogy egy emeltyűvel beérné ez az emeltyű a mi birtokunkban van! Mődukban van tehát a földcsarkot kimozdítani a helyéről...»

«Mindenekelőtt, — folytatá Barbicané elnök — művünk legelső eszméjéért a dícsőség legtu-dományosabb, legönfeláldozóbb és legkitünőbb kartársaink egyikét illeti. Az övé azon érdem is, hogy felállította ama számadásokat, a melyeknek segítségével ezen eszme az elméleti térről átvihető lesz a gyakorlatra, mert habár a földcsark körüli szentélepek kiaknázása csak gyerekjáték is, a földcsark áthelyezése oly feladat, a melyet csupán a magasabb mechanika volt képes megoldani. És éppen ezért fordultunk a Gun-klub érdemes titkárához, Maston J. T.-hez!»

— Hurrah!... Hip!... hip!... hip!... Maston J. T. tiszteletére, kiáltá az egész gyülekezet, a mely fel volt villanyozva a kitünő és rendkívüli tudós jelenléte által.

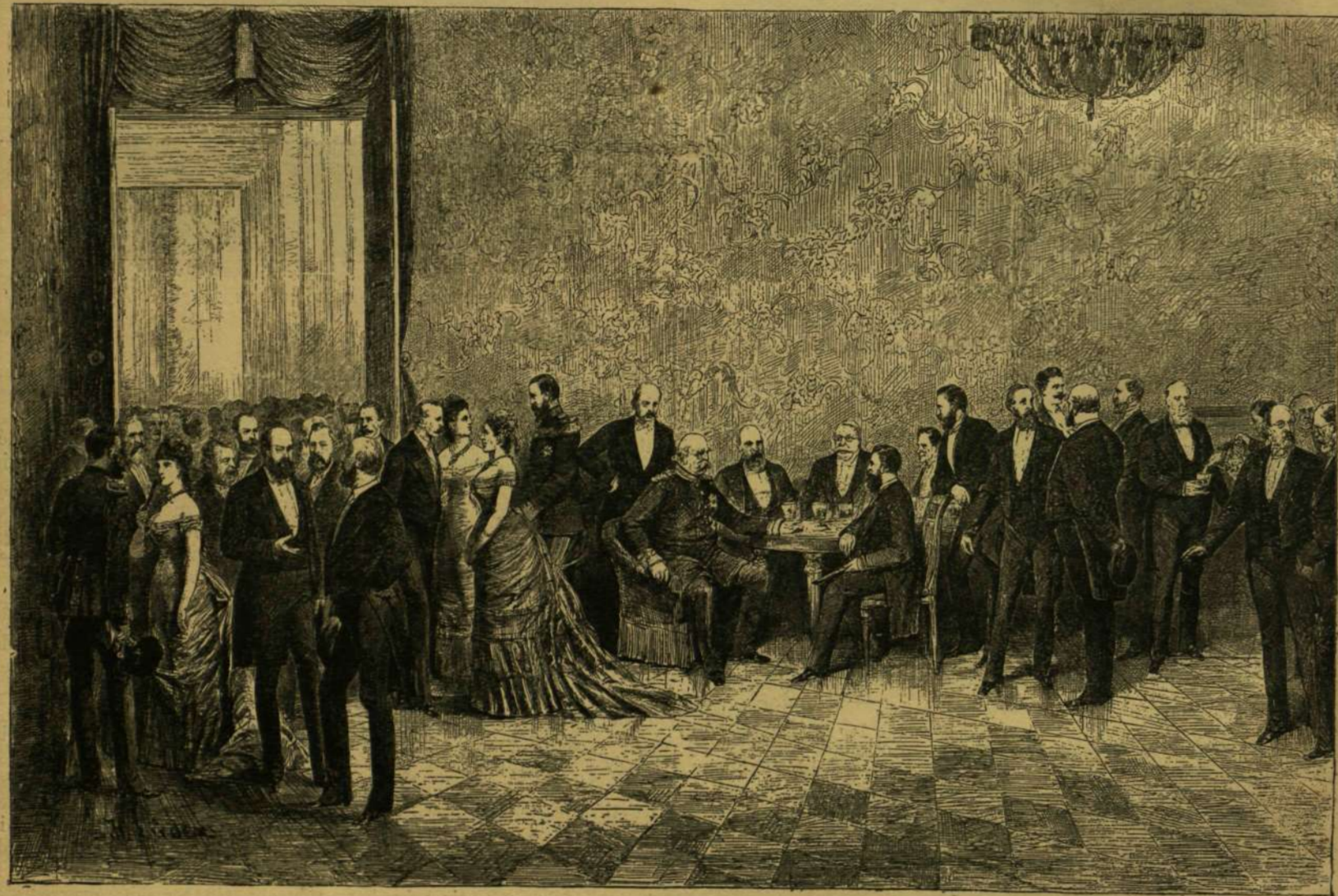
Ah! mennyire meghatották Scorbittné Evangeline asszonyságot a híres matematikus körül fölzálló tapsok és mily gyönyörteljesen érzé megilletődni a szívét.

Maston J. T. szerényen és nyájasan bölintgatótt a fejével jobbra és balra és a jobb kezét he-

«Ugy van, még pedig a nélkül, hogy ez által a keringés időtartama érintetlen, — viz-szonzá Barbicané elnök. — Ez a mütét a mostani éjszaki sarkot körülbelül a hetvenhetedik szélességi fokra fogja lehozni és ily körülmények közt a Föld olyan helyzetbe fog jutni, a melyben a Jupiter bolygó van, a melynek tengelye csaknem függőleges irányban érinti a nap körüli pályáját. Ez a huszonhárom foknyi és huszonnyolcz percznyi helyesere pedig teljesen elég lesz ahhoz, hogy a földcsark körüli fekvéseink oly hőmennyiséget nyerjenek, a mennyi az ezer meg ezer évszázad óta felszaporodott jég felolvadásához szükséges.»

A hallgatóság lihegett. Senkinek se jutott eszébe félbeszakítani a szónokot, de még csak tapsolni se. Mindenkit lenyűgözött e nagyszerű és mégis oly egyszerű eszme. Módosítani a tengelyt, a mely körül a földgömb kering.

Az európai kiküldöttek egyszerűen el voltak kábulva, meg voltak lapítva, meg voltak semmisülve és a szájuk becsukva maradt az álmélkodástól.

PARLAMENTI ESTÉLY BISMARCK HERCEGNÉL BERLINBEN.

— A földcsarkot kimozdítani!... kiáltá Bal-denak Erik.

— Áthelyezni Amerikába! kiáltá Harald János. Barbicané elnök még kétségkívül nem akarta magát szabatosabban kimagyarázni, mert ekkép folytatá:

«A mi pedig ezt a támaszpontot illeti...»

— Ne nevezze meg!... Ne nevezze meg! kiáltá valaki a hallgatóság közül hatalmas csengő hangon.

«És a mi ezt az emeltyűt illeti...»

— Ne árulja el a titkát!... Órizzze meg! kiáltá a hallgatóság többsége.

«Meg fogom őrizni!» felelé Barbicané Impey elnök.

Elképzelhető, hogy az európai kiküldötteket mennyire boszantotta ez a felelet. De felszólamlásaik daczára a szónok semmit se volt hajlandó felfedezni az alkalmazásba veendő módszer vonatkozásilag. Csupán ennyit mondott:

«A mi végre az ipar évkönyveiben eddigelé példátlan mechanikai művet illeti, a melyre vállalkoztunk és a melyet az önk tökéinek segítségével végre is fogunk hajtani, e mű eredményeivel azonnal meg fogom önöket ismertetni.»

— Halljuk!... Halljuk!

A kíváncsiság elérte legmagasabb fokát.

lyettesítő vaskampóval köszöntgetett a lelkesült hallgatóságnak.

«Már ama nagy meetingen, kedves részvényeseink, — folytatá Barbicané elnök, — a melylyel a nagy hírű Ardan Mihály francia polgár Amerikában való megérkezését ünnepeltük, néhány hónappal, mielőtt elindultunk a holdba...»

(Ez a yankee úgy beszélt erről az utazásról, mint ha Baltimoreból New-Yorkba vasutazott volna!)

«... Maston J. T. már azon alkalommal így kiáltott fel: «Találjunk fel gépeket, találjuk meg a támaszpontot és üssük helyre a föld tengelyét!... Nos tehát, tudják meg önök valamennyien, a kik a szavaimat hallják!... A gépek fel vannak fedezve, a támaszpont meg van találva és most összes erőfeszítésünket a földcsark tengelyének helyreállítására fogjuk fordítani!»

E szótak néhány percznyi álmélkodás követte.

— Hogyan... önök a tengelyt akarják helyreütni? kiáltá Donellan őrnagy.

«Azt, uram, — felelé Barbicané elnök, — vagyis helyesebben, mődukban áll egy új tengelyt teremteni, a mely körül a föld ezentul mindennapi keringését végezni fogja.»

— Módosítani a mindennapi keringést! — kiáltá Karkov ezredes, a kinek a szeméi villámok szórtak.

De a legdühösebb tapsvihár tört ki, midőn Barbicané elnök berekeszté szónoklatát ezen egyszerűségében annyira magasztos befejezéssel:

«Tehát maga a nap fogja elolvasztani a jég-hegyeket és jégtorlaszokat és könnyűvé tenni az éjszaki sarkhoz való eljutást!»

— E szerint, — mondá Donellan őrnagy, — miután az ember nem mehet el a földcsarkhoz, a földcsark fog eljönni az emberekhez? kérdé Donellan őrnagy.

«Ugy van, a mint ön mondja, — felelé Barbicané elnök.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* Női ügyvédi iskolát nyitott meg Kempin Emilia asszony New-Yorkban. Svájci születésű nő, Zürichben nyerte meg a jogtudori oklevelet, de ott nem engedték meg neki az ügyvédi gyakorlatot.

* A koreai király Seoulnban maga elnököl az újonnan állított egyetemi szigorlatokon s maga adja az osztályzatot. Négy fokozat van: tökéletes, másodrangú, harmadrangú és bukás. Az első rangúak rögtön állami hivatalnokokká neveztetnek ki. Az egyetemen főképp amerikai tanárok működnek.

Bismarck a német birodalmi gyűlés 1882. jan. 24-iki ülésén.

«Adjának hálát Istenöknek!»

Bismarck a csatatéren.

KÉPEK BISMARCK ÉLETÉBŐL.

Most, midőn egy történelmi jelentőségű óriás alak, legalább egy időre, de nem lehetetlen, hogy örökre is, letünik az egész világot érdeklő események színpadáról, helyén valónak látjuk képen is bemutatni e bámulatos pályafutás némely jeleneteit. Gazdag a Bismarck élete az ilyenekben; mi azonban ezáltal leginkább csak azokat válogatjuk ki, melyekhez nagyrészt történelmi jelentőség fűződik.

Bismarck herceg, — még akkor csak Bismarck ur, — mint tudjuk, Magyarországot is beutazta fiatalabb korában (1852-ben). Ez utazásáról fölötte érdekes leveleket irt nejéhez, melyekben elevenség és szingazdagság tekintetében sok neves tárczáiról is töl tesz. Leírja a többi közt a magyar alföldön keresztül tett utazása benyomásait, a pusztát, a kútgémekeket, a lakosokat oly hűséggel, hogy egy német embertől szinte csodálatos. Egyik képünk egy magyar parasztszekéren tett alföldi útjában tünteti föl.

Másik képünkön már I. Vilmos császár oldalán látjuk a königrázi csatatéren, míg a harmadikon azon jelenet látható, mikor a Sedan-nál elfogott III. Napoleon császár kocsiját kíséri lóháton.

Bismarcknak azonban, mint tudjuk, voltaképi csatatere a birodalmi gyűlés volt. Itt három különböző jelenetben mutatják be képeink. Egyik az, midőn az ellenzék valamely közbeiktatása oly haragra lobbantotta, hogy összeszorított ököllel indult az ellenzék felé, de összeszedve magát, visszafordult s haragtól fojtott hangon, de mindenkitől hallhatólag mondá: «Adjának hálát Istenöknek!» (1882. január 24.). A másik kép azon nagy beszéde alkalmával tünteti föl, mikor az elnöki emelvény mellett helyéről a véderő fölemelése mellett szónokolt (1887. január 11.). A harmadik végül 1888. február 6-iki híres fölszólalását ábrázolja, midőn a francia és orosz hadi készületekkel szemben a német harczkészséget hangoztatja, s kimondja azt a nevezetes szót: «Istentől félünk csak, senki másától a világon.»

Képeink egy része uralkodókkal és diplomataikkal folytatott találkozásait mutatja. Így az egyik monarchiánk külügyminiszterével, Kálnoky gróffal Varzinban tartott bizalmas értekezését tünteti föl; a másik találkozását a halálos beteg Frigyes császárral a potsdami parkban; a harmadik II. Vilmos császárnak trónralépési jeleneténél.

Orthonában látjuk végre a kancellárt többi

Bismarck friedrichsruhei kastélya.

képeinken. Egyiken varzini dolgozó-szobájában, a másikon ugyanottani kertjében, kedélyesen pipázgatva a tornász lépcsőjén; a harmadik családjában körében, nejével, két fiával és leányával, ki 1878-ban Rantzau Kuno grófhoz ment nőül. Varzint Bismarck az 1866-iki hadjárat után kapta I. Vilmos királytól adományként a hercegi czímmel együtt. A francia hadjárat után pedig ugyancsak nemzeti adományként a friedrichsruhei uradalmat nyerte, azzal a gyönyörű park közepén álló kastélylyal, melynek rajzát szintén bemutatjuk.

Bemutatjuk végül Bismarck híres parlamenti estélyeinek egyikét, a hol a vaskancellár mint szivélyes házigazda és elms adomázó szerepel, valódi német otthoniassággal és bizodalmas kedélyességgel nyilatkozván nagy és kis dolgok, nagy és kis emberek felől.

Bismarck a magyar alföldön (1852).

Mária grófnő.

A herceg neje.

Bismarck herceg.

Vilmos gróf.

Herbert gróf.

„A VILÁG LEGSZEBB FÉRFIA.”

Kronikás rajz.

Ha csak a világ legszebb asszonyáról volna szó, ki adna hitelt sárguló papírok hideg tanu- ságának, mikor ott van az eleven színekkel írva minden fiatal szív édes álmaiba? De hogy a világ legszebb férfiak híre, dicsőségét is minékünk itéli a krónika, azért a felfedezésért gratulálhat magának a magyar büszkeség.

Mert fájdalom, vitéz Nagy Gyurka emlékezete ma már csak a krónikáé. Ha ma eszi a császár kenyerét, szent igaz, hogy legalább egy amerikai gyors-fényképész üvege megmenti arca vonásait a halhatatlanságnak, megőröki őt magát a jövő századok számára, czifra parádjában, «deli eszímájá» vakító fényességében, karján egy rokokó-korabeli gömbölyded daďada. De hát Da-guerre későn született, s Nagy Gyurka után nem maradt kép, mely felvarázsolja piros két arcát, hajló sugar termetét az utókornak.

De, ha hittel lehet adni régi poros levéltárak szűkszavu feljegyzéseinek, a paraszt Adonist, kit messze világot látott emberek nyilvánítottak József császár kora legszebb emberének, halvány jellemzésben bár, magunk elé képzelhetjük.

«Volt ennek — úgymond egy egykorú folygész — magossága egy öl és két hüvelykny. At-laszki széles mellye és vállai, ahhoz alkalmaztat-tott izmos karjai és tzombjai, hasa vékony, a lábnyoma pedig oly kisdéd, hogy legkisebb ba-kancs kívántatót a lábára; a képe fejer és piros, fekete haja és olyan színű kipódórtett bajsza, a szeméi kékek, kit mi is sokszor tetőtől talpig megszemléltünk. E mellett igen jó viseletes, jámbor, istenfélő, józan életű» stb. — a mint az persze egy jól regulázott magyar granáté-roshoz illik.

Hogy mi volt egy granátéros a régi jó idők-ben, azt is kevesen tudják ma már. Csak mint egy régi dajka-mese, ha él még sejtelmesen itt-ott az utódok emlékezetében, mint azok az őpe-renciás hősök, kik lóbaikat a világ végén lelő-gatják. Akkor volt az, mikor a föld hatalmasai még nem azon töprengtek, hogy miképp őrtsanak egymásnak 8 milliméteres ismétlő - fegyverekkel és füst nélküli lőporral, hanem inkább, hogy miképp kedveskedjenek meglépő és ritka szá-ra-kosokkal. Európa hadseregei megannyi élő muzeumai voltak a természet mindennemű kül-lönlegességeinek, s ezek a jó rokkoko-kori feje-delmek jobban örültek egy-egy rendkívűliségnek, mintha tartományokat hódítottak volna meg. I. Frigyes Vilmos porosz király wusterhauseni híres hatvanhatos agancsát egy század óriási gárdistáért cserélte be Frigyes Agost szász ki-rállyal; Károly Vilmos bádeni őgróf 160 hu-szárosan öltözött lánynyal vette magát körül, a kik közt ép oly tekintélye volt a nádpalózána-k, mint akármelyik kaszárnában, s a kikkel a ke-gyes őgróf együtt öltözött, tánczolt, vadászott s együtt olvasgatta a bibliát.

Ott volt aztán József császár híres huszár-menyeskője, Placenci kapitány, tulajdonképpen egy császári tiszt leánya, s egy Liputi nevű ma-gyar vámhivatalnok felesége. Egyszer aztán a parázsszemű Borbála asszony megunta egy zsem-be férj zsörtölődéseit hallgatni, s elment oda, a hol az agyúki szele suttog szerelmi vallomásokat a gyöngéd suttogásra termett parányi fülecs-kébe. Nagybatyához, Bretton generálishoz szó-kött Olmutzbe s az ő közbenjárásával sikerült bejutnia a Nádasdy-huszárok közé — természe-tesen férfi-ruhában. Végig küzdötte a hét éves háborút, megsebesült karján, homlokán s a hu-bertsburgi békekötés után mint asszony vonult nyugalomba tisztességes nyugdíjjal s azzal a ki-váltsággal, hogy a császári uniformist és rend-jeleket haláláig viselhet.

Hát még az akkori szolgálati viszonyok a maikhoz képest. Hiszen ma is már rég elve-tette csikófogat, a ki elmondhatja magáról, hogy már csak a balál hívására kőti fel még egyszer az «überschwung»-ot; de akkor még nem egy mars alatt apa és fiu egy «rotá»-ban czipelte a nehéz borjút, galambösz aggok és alig embernai síhederek egymás mellett csinálták a «fertig»-et és a «pton!»-t («peloton!» — a mai «Feuer!») oldalukon a «kuplityába» dugott «Péterkecsék-jével» — a mi nagyon hasonlított a mai fop-pizkáló Mannlicher-szuronyhoz. Mikor az 56-ik (Colloredo) ezred Magyarországra jött, az ezred-ben két olyan öreg baka volt, a kik közül egyik, egy ezred-dobos 50, a másik, egy gyalogos, 53 évig szolgált egyfolytában. Ez utóbbinak VI.

Károly császár kegydíjat akart rendelni, de ő azt mondta, hogy kivár még legalább egy török háborút, mielőtt nyugalomba vonulna.

De hát ez még mind semmi. Hanem itt Pes-ten, a mai Károly-kaszárnyában, mely akkor invalidus-menhely volt, halt meg 140 évvel ez-előtt egy Hoppe nevű vén képlár, a ki száz év-nél tovább élt, és nem kevesebb, mint hetvennégy teljes évet töltött a 11-ik, Wallis-ezrednél. Ki tudja, melyik régi temetőnkben poladnak becsű-letes csontjai a derék agg házrosnak, a ki ott volt Buda visszafoglalásának a török félhold járma alól, harezolt a hős Lotharingi vezérlete alatt Zentánál, Nándorférvárnál; elkíserte a spanyol királyllyá lett III. Károlyt Andaluza forró földjére, s csak egy kis hítja, hogy a bajor örökösödési háborúban is ott nem volt a nagy Terézia oldalán, megtámadott trónja védelmére.

De hogy a granátérosokhoz és Nagy Gyur-kához visszatérjünk, tudni kell, hogy a granaté-roshoz volt a mult századbeli hadsereg dísze, ékes-sége. Igaz, hogy mint ma, már akkor is a hu-szárság bírt azzal a kiváltságos vonzerővel, hogy a magyar nemesi ifjúság hadi szolgálatának kedvező fegyverneműl válaszssa, de azért nem kell azt hinni, mintha az az előny, melyben a magyar előkelőség a huszárpályát minden fegy-vernem fölött részesítette és részesíti, tisztán a katonai csin tekintetéből venné eredetét, abból a «snájdig» valamiből, a mi oly jól áll a tüzes magyar temperamentumnak. Inkább egy régi hagyomány emelte a huszár a katonai ideáljává a magyar uri családok szeme előtt — az a régi rendszer, hogy a huszárság nem az ezredpa-rancsnoknak, hanem közvetlenül a vezérnek volt alávetve, és hogy a huszárezredek parancsnokai nem bírtak egy felettebb kényelmetlen joggal: a «jus gladii»-val, mint a többi ezredparancsnok-ságok.

De a hadsereg igazi vírága, színe az ezreden-ként kiválógatott természetes granátérosok voltak, a «piquier»-k utódai, kiknek a széles mellükön viselt kanócezejtő, s tölténytartójukon a granát már csak keplegesen emlékeztetett egykori sze-repükre, mikor az egyfontos kézi-bombákat Gyasokkért dobálták az ellenség sánczokra és erődítésekre. Az ezrednek két szárnyán állítva fel, pompás hatást tettek az ölyvi legények; de a legszebb jelenség mégis mindannyiak közt Nagy Gyurka volt.

Nem bizonyos, vajjon nem a csongrádmegeyi Vésárhelyről jegyezte-e fel a história lakóinak azt a jeles privilegiumát, hogy gyalog szaladhattak a váradi delizsáncz mellett? De az bizonyos, hogy Nagy Gyurka nevezetessége messzebbre röpitette el a nemes város híret, dicsőségét, mint akár a leggyorsabb delizsáncz — fel egész a külföldi fejedelmi udvarok aranytól ragyogó hatalmasaig, kik előtt, ha nagy katonai pará-déra összegyűltek volt a bécsi gyakorlatóeren, József császár mindig büszke örömmel muto-gatta széles birodalma legszebb emberét és soha-sem mulasztotta el 12 darab ujonatúj körmőci aranyal megajándékozni a Pompadour-vörös parolijában, forsriftos szalutálással előtte feszítő szalás alakot.

Nem csoda, ha nagy becsben vala Nagy György uram generális gróf Károlyi Antal ezred-tulaj-donos előtt is, kinek «a katonai rendet követő ifjúsághoz igen nagy volt adakozósága, s rege-mentje a had elejének tartatott, mert az ország-ban a legszebb ifjakat kiválasztotta.*» Mai nap-ság már alig akad oly Maecenás, mint a minő-re e bőkezű magyar úrban a mi Gyurkánk talált, a kinek egész életére olyan pusztát bérelt, gyö-nyörü fehér szőrü gulyával, nehéz kalászt rin-gató szántóföldekkel és selymes fűvű legelővel, a mi évről-évre 600 forintot hozott rászádnak a szerény granátérosi lénunghoz.

Az volt aztán csak az öröm, mikor a szabad-ságra haza látogatott legény négy lovas szeke-ren, csengős lovakkal tért meg ezredéhez, hoz-ván magával mindent, a mit az alföldi gazdag Kánaánja kínál az otthonról elszakadt írva bakának. A bécsi kaszárnya sárgára festett falai napokon át voltak zajosak a vig áldomásoktól, melyekkel a megvendégelt bajtársak köszöntöt-ték fel szeretett «apjokat» — az armádia legiri-gyeltbb katonáját.

Egyszer aztán Kalafátnál közbedördültek az agyuk. Mint a lavina mozdult meg Mária Teré-zia dicsőséges hadserege, hogy még egyszer

megmérje erejét a törökkel, s utolsó csapást mérjen a pogányság hatalmára. Maga a láng-eszű császár ott volt mindenütt táborában; szé-les szalmakalapja, két francziás kabátja itt is ott is feltűnt, a hol szükség volt buzdítására s személyes felügyeletére. A legénységnek szoro-san meg volt hagyva, hogy a fejedelem meglele-nésére senki se szakítsa félbe a dolgát, ha szijat puezol, ha lovat csutakol, vagy ha fárasztó me-netelés után a zöld gyeppen heverészve falatozza sótlanul is olyan keserű kenyéret.

Kell-e mondani, hogy a granátérosok itt is kitétek magokért? Mintha mandegyiköknek szí-vébe lettek volna vésvé Nagy Frigyes király magasztaló szavai, melyekkel a hét éves hábu-ro granátérosairól írta volt Keith marsallnak: «A császári granátérosok hasonlíthatlan egy ara-pat.» Nem feledkezett meg egyikök sem arról, hogy granátérosok voltak azok, kik 1761-ben, mikor Loudon a rohamra vezényelt legénység-nek figyelmébe ajánlotta, hogy tartózkodjanak a fosztogatástól s kárpótlásul 100 ezer forint ju-talmat ígért nekik: egy értelemmel felkiál-tottak:

«Vezessenek csak diadalra, pénzre nincs szűk-ségünk!»

Az 1787 decz. 3-ról 4-re virradó éjjel, csi-korgó hidegben, a 15-ik magyar granátos zászló-alj nehány emberét rendkívül kockázatos expe-dicióra vezényelte kapitánya. Hatot szóllított fel a veszélyes kalandhoz, önkéntes jelentke-zésre, de semmi válasz nem hangzott a sorok-ból, mintha csak habozva tudták volna magokat elszánni a nyaktörő lépésre. Új kérdés — új hallgatás; senki sem törte meg a csendet. A ka-pitány zord ránczokba szedett szemöldei alól el-tűnt a szerzet derűje, hogy helyet adjon a ha-rag és méltatlankodás villámának.

«Mi ez? Hát senki sincs, a ki bátorságot érezn magában önként jelentkezni?» dördül el harmadszor is mely hangja, a felháborodás és keserűség kifejezésével.

Ekkor előll Nagy Gyurka, s dőlvez termetét büszkén megvetve, gondör bajuszát pedig végigsimítva két ujjá közt, bátran megszólal:

«Kapitány uram! Mi mindnyájan önkéntesek vagyunk, egyik mintamásik. Válasszon közülünk akárkit, követjük a halálba. De mi egyenlők is vagyunk, és egyik sem szeretné a másikat azzal sérteni, hogy azt higgye, olyasmire vállalkozik, a mit a legutolsó is közülünk meg ne tenne. Mi nem teszünk magunk közt különbséget, válasz-sanak közülünk!»

Helybenhagyó lelkes zugás követte e szava-kat, melyek azt fejezték ki, a mit mindegyikök lelke mélyén érzett, s utóhára is névszerint kel-lett kijelölni a szükséges számú szakaszt.

Hanem a kit nem tudott meggyőzni sem az ellenség, sem a veszély rettegése, a ki tiz csatán maradt sértetlen, mintha a sors is elnéző lett volna szépsége, sugárzó ifjusága iránt, azt végre is egy igen közönséges emberü gyöngöesség győzte meg: a hüszág.

József császár, kivel szemben a török hábu-ro befejezése után tetőpontra jutott inség lángra szította a rég lappangó elléületlenségét, ugy-annyira, hogy az udvánál már nyíltan élcelétek felette, hogy a hábu-ro után tisztjeit a kis kereszt-vel, polgárait a nagy keresztel ruházta fel, — szeszélye egy ötletének engedve, ép a nagyhét egyik napján sürgős parancsot intézett a székvi-roz és az ország összes téparancsnokaihoz, melyben kivétel nélkül betiltotta őrmestertől le-felé a bajusz viselését.

Hogy nyugodhatott volna bele ebbe Európa legszebb katonájá, főleg ha az magyar is együt-tal? Nagy Gyurka is egy nagyot sóhajtott s az-zal beafürolta a parádés nadrágot s megtar-totta bajuszát.

Hazament. S a kinek egykor selyemtől ra-gyogó udvari dámák rajongtak, epékedtek pil-lantásáért, ha a Burg ódon kapujában formás tagjait megszéztve állt őrt patyolátféheř wafen-rockjában, tündöklőre csiszolt sárga pitykéivel — a kinek csodájára idegenek fordultak meg a büszke császárvárosban — boldog lett egy alföldi cserényes gnyuhó szalmafődele alatt, egy liliom-karu, pirosposztság parasztemyeske oldalán.

Hosszú, hosszú évek múlva is, ha a kis köz-ség templomba hívó harangja megszólalt a vasárnapi istentiszteletre, az egyszerű, dombon emelkedő szentegyház tiszta udvarán, a szelid ákácok árnyéka alatt egybesereglett ünneplő hívek nyájában mint egy hajdankori patriarcha-

tisztos alakja emelkedett ki egy ősz polgár ma-gas termete, kinek böles beszédét figyelmesen hallgatta mindenki. Ránézos, elagott arczáról senki sem sejtette volna benne azt, a ki egykor Európa legszebb embere volt. De ma is élő ma-radécai arczában, azt mondják, nem egy vonás emlékeztet maig is a «magyar Alcibiades»-re.

BISMARCK UTÓDJA.

Semmi sem természetesebb, mint az az élénk kíváncsiság, mely az elismert nagy emberek ismeretlen utódjai fel irányulni szokott. Már pe-dig korunk a ma élők között senkit sem ismert el nagyobb embernek a magas állásáról lelépő Bismarcknál; ellenben nagyon kevesen vannak, legalább Németországon kívül az olyanok, a kik korábban is ismertek volna a Caprivi nevet, mi-előtt tudva lőn, hogy a diplomácia vezérő alak-jának utódja ezt a nevet viseli.

Caprivi (de Caprara Montecuccoli) György 1831 február 24-én született a Berlin melletti Charlottenburgban, mint ama család sarjadéka, melyből a nálunk is dúlt török háborukból ismer-t Montecuccoli Rajmund tábornok is származott, a kinek ma is sokszor idézik azt a híres mondását, hogy a háboruhoz három dolog szűk-séges: «először pénz, másodsor pénz és harmad-szor is pénz.»

A családnak okmányok alapján is beigazolható első őse Capriva András, a kinek fiait, Endrét és János Ferencet, III. Ferdinánd császár Regensburgban 1653 márczius 10-ikén a római szent birodalom és az osztrák örökös tartomá-sok lovagijává ütötte. Az erről való okmányban a császár nagy elismeréssel emlékszik meg a két fiú őseinek özvetlen hazaszeretetről és önfeláldozásáról. Az utóbb nevezett fiú 1657. juliuz 19-ikén Lipót magyar királytól magyar bárósá-got is kapott. Ugyanez a király 1666 május 22-én Bécsben, mint I. Lipót császár, megújította Capriva János Ferenc báróságát, sőt kiterjesz-tette idősb testvére, Capriva Andrásra is. Az erről való oklevélben főképen Capriva János Ferenc hősiességéről és hadi cselekményeiről, «de praelaris meritis et virtutibus», van szó. Mindezekben kívül a két testvér czimerét is kibővítték és megengedték nekik, hogy vörös pecsétet használjanak. Capriva Ferenc János báró Magyarországon telepedett meg, míg test-vére, a krajnai birtokot vette át, és még szer-zett hozzá Stájerországban is egy birtokot. A felesége a Chwalkovszky lengyel nemesi csa-ládból származott. Ebből a házasságból származott Capriva Károly Lipót báró, ki a császár szolgálatából orosz katonai szolgálatba állott és 1709-ben mint Bauer tábornok dragoңыз-ezre-dének ezredese esett el. Ennek fia, Caprivi Gyula Lipót, akkor egyetlen férfi-sarjadéka volt a csa-ládnak. Ez lutheránus vallásban nevelkedett, a báróságról lemondott s ő volt az első, a ki fel-vette a Caprivi nevet, melyet utóhára is átszár-maztatott. Mint vallásos költő is szerepelt, és 1768 november 8-dikán mint Stalberg grófság kancellárja halt meg. Grambov Dorottya Mária volt a felesége, kitől három gyermeke született. Mindnyájan porosz katonai szolgálatba leptek s azóta ebből a családból nagyon sokan viseltek Poroszországban tiszti rangot, vagy magasabb polgári hivatalt. Az említett három fiu közül az egyik, Caprivi Keresztély Frigyes, 1743 szept-ember 10-ikén született. 1761 augusztusában belépett a «Károly őgróf» nevet viselő ezredbe, és később az orániai hercege nevet viselő gya-logezrednek lett az ezredese, s mint ilyen halt meg 1821 augusztus 25-ikén; több fia maradt, kik közül Caprivi Gyula Ede, ki 1797. szeptem-ber 10-én született, fentartójává lőn a család nevének. Ő 1865. december 25-dikén mint a porosz arakházának tagja, s mint porosz főtör-vényszéki orvos halt meg. Nejétől, Köpke Emilia Saroltától, ki 1871 január 10-dikén követte a halálba, négy fia és két leánya maradt.

Caprivi György Leo, az új birodalmi kan-czellár volt ezek között a legidősebb fiu. Test-verei közül már csak egy van életben, Rajmond Ödön, ki jelenleg alezredek a 115. számú hesz-zszeni testőrezredben. Ő maga a Werder-gimná-ziumban végezte iskoláit, 1849-ben lépett a Ferenc császárról nevezett testőrganátos ez-redbe s 1850-ben lett hadnagy. Miután a kato-nai felsőbb iskolát is elvégezte, főhadnagy lett 1859-ben, 1861-ben pedig százados a vezérkar-

ban. 1865-ben századparancsnoknak osztották be a 64-ik gyalogezredhez s egy évre rá fölvet-ék a nagy vezérkarba, a hol őrnagy lett s mint ilyen, az Ausztria ellen indult első hadsereghoz volt beosztva, a hol résztvett a csehországi had-járatban, melynek befejeztével áttették a test-őrhadtest vezérkarához, 1870-ben pedig, mint alezredek, a Franciaország ellen indított 10-ik hadtest vezérkari főnökévé tettek a genűlis Voigts-Retz tábornok mellé, kinek oldalán a loigny-pourpry-i és a baune-la-rolande-i ütkö-zetekben kiváló taktikusnak bizonyult.

Midőn 1872-ben ezredes lett, a hadügymi-nisztérium egyik szakosztályának élére állították. 1867-ben lett vezérőrnagy, egy év múlva Stettinben egy gyalogdandár, 1881-ben pedig Berlinben egy testőrdandár parancsnokságát vette át. 1882-ben altábornaggyá s a Metzben levő 30-ik hadosztály parancsnokává neve-zték ki.

1883-ban reá bízták a tengernagyi hivatal ve-zetését, a mikor is altengernaggyá tettek. Itt ő bántulatosan hamar beletalálta magát új hatás-körébe s a német hadi tengerészetnek reformá-tora lett. Két emlékiratot terjesztett a német tengerészet föladatairól a birodalmi gyűlés elé, mely csakhamar meg is szavazta a kívánt hi-teleket.

Caprivi teremtette meg a német torpedo-flot-tát és a tengerész-személyzet kiképzése körül nagy érdemeket szerzett. A német flotta jövőjét ő a gyors czirkáló- és jelző-hajókkban, jó kikép-zésben és felszerelésben látta, melyekre vonat-kozó nézeteit szintén emlékiratba foglalva, ter-jesztette a birodalmi gyűlés elé. Mikor Caprivi 1888. június 5-ikén a tengerészeti minisztérium vezetésétől visszalepett, általában azt hitték, hogy ezt azért tette, mert ellenezvén a nagy és költséges hadihajók építését, ellenkezése jött a császárral. Ez azonban még nincs kellező fel-derítve. Akkoriban sokat beszéltek Bismarck és Caprivi közt fölerült összehútközésekről, melyek abban az időben, mikor az «Augusztus»-korvett a Vörös-tengeren egy ciklon alkalmával elpusztult, kifejezésre is jutottak. Mikor a felhivatalos lapok Caprivit ezért megtámadták, — az «Au-gusztus» állítólag nem volt kellező felszerelve, — Caprivi a birodalmi gyűlésen éles bíralat alá vette a felhivatalos sajtót, melyly az ő becsű-letes és a «streberségtől» idegenkedő jelleme sohasem rokonszenvezt.

Személyiségéről a következőket írja egy ber-lini lap:

«Azok közé az emberek közé tartozott, a kik már korán sejtetik, hogy nagy jövő áll előttük, egyrészt tehetségeiknél fogva, melyek nálá nem nevezhetőik valami fényeseknek, de azért a köz-szerítésen jóval felül állanak, másrészt és különösen komoly és szilárd életelveiknél fogva. Külsejében Bismarckra emlékeztető, nagy, széles vállú és szeplős ember, a ki már korán a kato-nai pályára gondolt, s egyike volt azoknak, a kik megkérdéztetvén, hogy mik lesznek, soha sem adnak különböző feleletet. Már kora ifjuságától fogva elhatározta, hogy tiszt lesz, és ezt is mondta mindenkinek, hogy felviszi a tábornok-ságig. Azok közé a tanulóik közé tartozott, a kik soha sem mulasztottak egy-egy félévet, de vi-szont soha sem végeztek egy-egy osztályt fel-évnél hamarább, a kik soha sem mulasztanak el feladatot, de viszont soha sem tesznek semmit önként csak azért, hogy a figyelmet magukra vonják; a kik, ha kérdezik őket, teljes feleletet adnak, de nem kérdeztetvén, nem akarnak tün-dökölni a tudományukkal. Készületlenül soha-sem ment az iskolába, de mikor elkezde Ta-citust olvasni, boszankodott, hogy egyetlenül nehéz. Ezek mind olyan tulajdonságok, me-lyek bizonyára életének későbbi szakáiban is ér-vényesültek.»

Még vezérkari tiszt korában nagy hírré tett szert a berlini katonai körök előtt az álta, hogy eddig fölül nem kulti ügyességgel tudta ren-dezni és vezetni az úgynevezett «hadijátékokat», s általában az ily természetű katonai dolgokban kimondott itélete fölebbezhethetlennel tekin-tettet.

Beszélik, hogy 1878-ban egyszer ugyanazon vasuti kocsi-ban utazott Bismarckkal s hosszasan és élénken beszélgetett vele. Erre vonatkozólag mondta volna Bismarck: «Most beszéltem az-zal az emberrel, a ki egyszer utódom lesz.»

A német császár, midőn Caprivi új állásában nála jelentkezett, állítólag így szólott hozzája: «Nem kérdezhettem meg, vajjon beleegyezike kinevezetésébe? mert tudtam, hogy mint a had-sereghoz rendűletlenül ragaszkodó tiszt, vissza-utasította volna; de ez idő szerint ön a legal-kalmasabb egyen erre az állásra.»

Majd megmutatta a jövő, mennyiben bizonyul igazoltnak az ifju császár választása.

CAPRIVI GYÖRGY LEO TÁBORNOK, AZ ÚJ NÉMET KANCELLÁR.

* Ez az igazi gavallér magyar főúr, ki 1791-ben Penzington halt meg, fizetését is rendszeren katonái közt osztotta fel.

SZEMBERKÖTŐSDI.

NŐI MUNKA ÉS DIVAT.

Tavaszi divatlevél.

Húsvét a tavaszi divat feltámadása is. Mi nők húsvét előtt rendszeren a múlt évi öltözékeinkkel állunk elő, ha csak nagyon ki nem mentek a divatból vagy nem fakultak, hogy aztán a feltámadás delutánján annál ragyogóbban vehessünk részt az ünnepi körmenetben. Új tavaszi kalap, új napernyő és új séta-ruha a jelszó!

Séta-ruhát mondtam, ilyenre van most szükségünk. Össze ne téveszd papácska és férjecske az egyszerű utcai ruhával, mert e kettő közt épen olyan különbség van, mint egy nagykővet és konzul közt. Mind a kettő odakiünn képviseli az államot (a ut), és mégis úgy-e mekkora távolság van közöttük?

A «kimenő ruha» arra való, hogy jó-rossz időben elvégezhessük bevásárlásainkat, nem törődve a járó-kelőkkel (többnyire néptelen utcákba kanyarodunk ilyenkor), nem törődve azzal sem, ha megázunk, besározódunk, vagy porosak leszünk. Nincs időnk kerülgetni a sarat, emelgetni a ruhát, esernyőt tartani (mind a két kezünkkel csomagokat fogunk), és főtörekvésünk, hogy gyors tempóban, minél előbb végezzük dolgunkat, mert várnak odahaza.

Ilyen alkalomra czélszerűtlen, sőt izléstelen lenne drága és diszes ruhát ölteni magunkra. Nincs csunyább, mint a poros selyem és sáros csipke. Kimenő ruhának egyszerű, dísznélküli, szolid színű ruha a legalkalmasabb, melynek nem árt a rossz idő, s melyen nem tűnik föl annyira a por és a sár.

A séta-öltözet már sokkal előkelőbb. Arra van számítva, hogy üdülő óráinkban vegyük magunkra, midőn a Korzón, a Váci-utcában vagy a Stefánia-uton, lassú sétalépésben szívjuk a levegőt és alá s fel járva csevegünk ismerőseinkkel. Ilyenkor minden oldalról jól szemügyre vesszük az embert. Húszszor is eldefilézünk a bér-székeken ülő barátnőink Argus-szeméi előtt, s vigyáznunk kell, hogy semmi divathibát ne fődzhessenek föl rajtunk.

Ez okból és e czélből a séta-ruha értékesebb kelméből készül és megtűri a nagyobb dísz is; különösen most, midőn a ruhadiszen valóságos pompát kezdenek kifejteni. Például a *genre bijouterie*, mint már a neve is elárulja, utáztott ékszerekkel kvarrott sujtást, a *genre byzantine* pedig keleti izlésű, kövekkel kirakott, sujtás-dísz jelent.

A tavaszi szövetekre nézve még nagyon eltérők a nézetek. Sokan a voilenak, ennek a fátvolszerű

puha szövetnek nyújtják a palmát, mások a crepe-et kedvelik, de vannak a poplinenak, a grenadinának, a chalyssnak és a könnyebb selyem szöveteknek is barátai.

A minták tekintetében a karrizott és a csikos minták közt oszlik meg az izlés. A skót kockák ugyan háttérbe szorulnak, de azért most is nagy és erős párt áll velük.

A színek leginkább világosak, derültek — tavasziak. A mi alatt a világejt sem szabad lármas vagy ríktó színeket érteni. A legáltalánosabb a világos szürke, mely minden divatkereskedés kirakatát elárasztatja a leghihetlenebb sokaságú árnyalatokban, és ha igaz, hogy már «szürke minden elmélet», úgy ma-holnap csak is theoretikus hölgyekkel fogunk találkozni az utcán.

TÁNCZ-PRÓBA.

Most pedig lássunk néhány utcái és néhány séta-öltözetet — írásban és képen.

A mostani ruha-alakok annyira különböznek az előbbiektől, hogyha ezeket egy pár évvel ezelőtől látják, egy rég elmúlt divathoz tartozónak vélték volna. Nagy előszeretettel viselik most a középkorhoz hasonlító öltözetet. Ily magas vállú, gyöngyökkel ékített széles gallérokat lehetett Medici Katalin udvaránál láthatni. Az első képkönyvön látható baloldali ruha igen eredeti alakú és a szemnek tetsző. Pávaszínű ózbarna popline a szövetje, mohaszínű bársony-díszszel. A szoknya szűk, egyenes, nincs bővíttve semmiféle abroncs, tournure vagy fodros alsószoknya által. Divat ó felsége a tournuret végkép kiküszöbölte, és a nők meghajoltak új törvénynek. Eddig nem használt semmi gúny, szatira, a nagy púp megvolt hátul, pedig most már látják, mily izléstelen szokás volt ez. A legesztelenebb dolgok bájolók, a mig divatosak, de a mint valami divatját multa, már nevetéssé válik. Ezt legjobban tapasztalhatjuk, ha egy régi fénykép-album lapjait forgatjuk. Mily forcsoknak látszanak a még nem régen büszkén viselt különféle díszek. A szoknya jobboldali díszé különböző szélességű popline- és bársony-csíkokból van összeállítva, ugyan ily anyagból készül a széles óv, melyet egy rosette-szerű csokor egészít ki. A derék igen előnyösen szélesíti a vállakat, miáltal a derék karcsubbnak látszik. Az elől és hátul csúcsban végződő dísz mohaszínű selyem és bársony hajtokákat képez, ferdén gombolt előrészzel; a divatos újjak bővek, csuklóban egy mohaszínű kézelőben végződnek, míg a vállvarrásnál több csúcsos bársony-betét által még jobban kidudorodnak. Az álló gallér is bársonyból készül és egy piczi popline-karmantyú bársonydíszszel (melyet most már el is lehet hagyni) egészíti ki az öltözetet. Az egész öltözet igen eredeti és megelőzi a divatot, ezentúl igen sokan fogják e mintát alkalmazni.

A másik kép egy igen izléses, mintázott és sima bársonyköpeny, mely nagyon alkalmas a hűvös, koratavaszi napokhoz. A dupla gallér, mely igen magasan van ráncolva a vállaknál, a testhez álló hát egészen rövid; az elől két hosszú csúcsban végződő köpenyrész sima bársonyból készül, míg a másik két csúcsos rész, mely derékban van hozzá alkalmazva, és a szűk újjak, mintázott bársonyból vannak. A képen a dísz részben kék rókaprém, részben gyöngy-rojtok; de most már jobb az egészet szép rojtozattal ékíteni; a prém már idejét multa.

Midőn beköszönt a tavasz, és a hatalmas napsugár kíméletlenül felfedi a tél által ruháinkon elkövetett koptatást: első gondunk azokat méltóbbakkal helyettesíteni. A másik képkönyvön látható három ruha a legújabb divatot tünteti föl. A legelterjedtebb szövet a gyapjuszövet; selymet még nem igen viselnek most. Az első szürke és feketeestkos öltözet különös benyomást tesz, de igen jól áll. A derék és a szoknya úgy van szabva, hogy a csikok vízszintesen fekszenek, míg a hátulsó és oldal-draperiák részút futnak alá.

KIMENŐ-RUHÁK.

A derék látszólag csak két részből van szabva és elől gazdagon összeráncolva. A gallér magas, az újjak félrövidek, elől szűkek és vízszint csukosak; a könyöktől fogva egy függőlegesen csikozott betét megy föl a vállig, hol magas dudort képez. A másik ruha fekete vigore-kelme; sima szoknyaajaldalt fölhasított, s alól egy másik zöld bársonyszoknya látszik ki, mely ékkövekkel televert fekete paszománnyal van ékítve. A derék előrésze is zöld bársony, fekete paszománnyal és csúcsos mellénnyel. A harmadik ruha szövetje igen eredeti újdonság. Az alapszín barna és fekete szövés szalagsokrokot és végeket ábrázol, melyek a szoknya előrészen gyönyörű látványt nyújtanak. A derékszövet is ilyenformán van szövés és úgy látszik, mintha az alakra szőtték volna, olyan szép termetet mutatnak, ha igen ügyes szabónó varrja. A keskeny mellény és kézelő fekete brokátból készül.

E három utóbbi a séta-öltözetek csoportjához tartozik. A csinos fiatal leányok épen leveleket írnak barátnőiknek, hogy a Szerviták feltámadásánál találkoznak, vagy ha a nagy sokaságban nem férnek egymáshoz, hát a körmenet után Kuglernél.

Csak ilyen gyönyörű, verőfényes maradjon az idő húsvétkor is, akkor könnyű feladat, ha a kedves olvasónőknak vig ünnepeket kívánok. Iza.

GYERMEKDIVAT.

Vessünk egy pillantást a gyermekszobába is... de nehogy a kedves kicsikék észrevegyék a leskelődőket, mert akkor tüstént vége a kedélyes dudolásnak és keringőzésnek. *Mimike zongoraverésére...* a vig kazagás elnémul és Gyuri, megértve a beállott csendből, hogy valami történt, restelkedve kapja le szeméről a kendőt — pedig már majdnem megcsipte volna a Pufival játszadó Károlykát.

Furcsa világ az a gyermekszoba... sajátosságos kanyargásai vannak a gyermek gondolkodásának! A kit az élet gondjai és küzdelmei kisodortak a «mindennapi kenyér» keresésére a családias négy fal közül, nem is érti meg báját, titkait. Csak az a vén gyermek, a ki fonnyadt testben is ifjú lelket és üde kedélyt birt meg tartani, képes együtt érezni és együtt mulatni a gyermekszoba lakóival és azok is viszont csak ezek előtt vetkezik le tartózkodásukat.

A gyermekszobában gyakorolják a kicsikék jövő szenvedélyeiket, kedvteléseiket, életirányukat.

Az a kis leányka, a ki öt éves korában olyan «enni-való kedves», mikor a mama gyöngyeit a nyakára illeszti, rózsaszín szalagból izléses csokrot köt szőke hajába és a tükör előtt mosolyog, duzzog, hajlong, később is a piperére, a tükörre, a kaczerkodásra fogja ideje javát pazarolni...

A kis Berta köténykével s felgyürt ujjakkal fés, mos, vasal. Sétáltatja a babáit, rendben tartja játékeit... benne a jövő jó gazdasszonyát ismerem föl.

A kis Tóni eszes fiú, de mód nélkül rest. Képes órahoszat elhaterogni a pamlagon, még csak nem is játszik, nem hogy olvassa, tanulna. Mi lesz belőle? Naplopó!

Ismerek egy kis fiúcskát, a kiben már hét éves korában kifejlett izleti szellem mutatkozott. Neki a játékszer arra kedves, hogy egy drágábbért, vagy jó sok pénzért elcserelje. Ha pajtásainál valami csinos apróságot megpillant, nem nyugszik addig, míg eslel, szép szóval, vagy erőszakkal magához nem váltotta.

De mire való ilyen példákat felhozni? Hiszen az anya és atya a szemük előtt látják kibimbózni a gyermek-természet rugyit, és a saját belátásuk szerint hajlíthatják a gyöngéd esemetét... Csak az a baj, hogy a legtöbb szülő beleszeret gyermekei rossz szokásaiba, mert hát az olyan gyönyörű kis angyalon még a hiba is bájos. De erőt kell venni magunkon, nyessük le a fattyúhajtsókat, ha szép lombosak is, ha virágot, gyümölcsöt ígérnek is, — nyessük le jó korán, hogy később ne bánjuk meg engedékenységünket.

De ne bocsátkozunk most elmékedésekre, hanem térjünk vissza a gyermekszobába.

Szegjük meg Musset parancsát, hogy «az ajtó zárva vagy tárva legyen», és kukucskáljunk be a félig nyitott ajtó részen.

Gyermekestély van a kis Bertus születésnapjának megünneplésére. A «házikisasszony» és a meghívottak nagy díszben vannak: csupa divatos, gazdag, fényes új ruha; csupa selyem, csipke, szalag, himzés. Talán izléstelen ez a nagy fényezés ilyen zsenge korban? és talán czélszerűtlen is? Vagy a mulatság, vagy a ruha szenved kárt. Ha feszesen «szépen» ülnek, — szó sem lehet a hanezurozásról! Ha pedig henteregnek, csuszálnak, bujdosnak, tönkre megy a sok drágaság!

No de ki-ti tudja, hogy mit és miért csinál. Nem tartok bőjtí prédikációt. A képeinken bemutatott gyermekesportokat nem kell szolgálailg utánozni. Selyem helyett jó a gapotyszövet is, dísznek pedig minden mama a saját izlése és erszénye szerint választhat drága vagy olcsó csipkét, himzést, szalagot.

A zongorázó leányka és társnő azon igen czélszerű gyermekdivat bemutatói, melynek jelszava, hogy a

serdülő gyermekeket ne szorítsuk szűk és kényelmetlen ruhába, mert ez akadályozza a vérkeringést, a test természetes és szép fejlődését s akadályozza a fesztelen, szabad mozgást.

A legnagyobb leányka a Müller bácsitól tanult tánclépéseket mutatja barátnőinek, kiknek figyelme azonban megoszlik Terpsichore iskolája és a «nagy» Bella «keleti» (oriental), selyem ruhája közt.

Emma kitűnően játszza a «Kópé-keringőt», (csak nagy ritkán fog hamisan az újja) meg is érdemelte azt a gyönyörű fehér csipkével, sőtétké bársonnyal díszített világosabb kék selyemruhát, melyely papája szorgalmért meglepte.

A másik csoportban látjuk Bertust rezeda-színtü selyemruhával, mely elől, az ujjakon és a bretteleken (nadrágtartószert díszítés) beszótt pamut és selyemhímzéssel van ellátva. Kézen fogja a kis Ilust, nehogy a vad fiúk fellökjék és összegyűrjék ujonatú csipkés fehér surah ruhácskáját.

A mi Gyurit illeti, azt jóslom, hogy egy óra leforgása alatt vagy a sötét piros bársonykabátka, vagy a világos piros selyemnadrág és echarpe, vagy a világos piros harisnya — vagy mind a három — tele lesz pecséttel. (Károlyka már úgyis a legjobb úton van, hogy Pufival bemocskoltassa mohazöld bársony öltözetét és crème-szín selyem mellényét!)

— Gyerekek uszonnázni! — kiáltja e pillanathan Bertus mamája és újongva szalad a boldog gyermekesereg. (Csak, az istenért, ne felejtsek «szakálkát» kötni eléjük!) Iza.

OROSZ TÖRTÉNETEK.

Rubinstein és a rendőrség.

Rubinstein Grigorjevics Antal, a ki az öszszel ülte meg zsenzerzői ötvenéves jubileumát, fiatal éveiben sokat küzdött, sokat nyomorgott. Mesterével, *Villoinggal*, 11 éves korában már Európában járt hangversenyeket adni; megfordult Párisban, Londonban, Miklós császár jó akaratot tanúsított iránta, *Liszt* pedig annyira megkedvelte, hogy haláláig jó barátságban éltek.

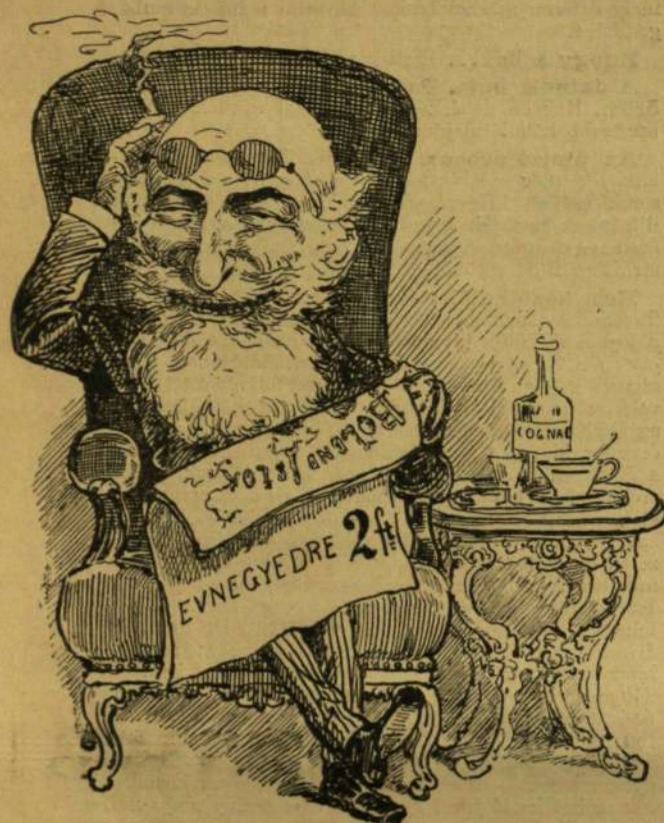
Mikor 1849-ben Szent-Pétervárra került külföldi útjáról, meggyült a baja a rendőrséggel, mert nem volt útlevelé. A rendőrség bilincsessel,

SÉTA-ÖLTÖZETEK.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

Megbukott hát Tisza Kálmán, Várja Geszten pensio, Mást se tesz most: lesz egész nap Az 'Istókot' olvasó.

Ezért mondják a hívek, hogy: 'Utoljára ő nevet!' — Az okos Bolond Istókra Hát előfizessetek!

Bolond Istók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

'BOLOND ISTÓK' humorisztikus képes hetilap 1890-ik évfolyamára.

A 'Bolond Istók', a legnagyobb és legizesebb magyar élelzap, az év végével a tizenegyedik évfolyamába lép.

Előfizetési feltételek:

aprilis-június évnegyedre 2 frt, április-szeptember felére 4 frt

Előfizetések, legzélszerűbben posta-utalvánnyal, a kiadóhivatalnak küldendők: Budapest, egyetem-utca 4. szám.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjék, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.

A Bolond Istók kiadóhivatala.

legújabb vonós népczitera szabadalmazott.

Ezen legújabb hangszereket a hozzáadott utasítás szerint, bárki azonnal megtanulhat, és legott a legszébb zenedarabokat előjátéshatja. Ajánlható tehát mindazoknak, kik csekély összegért élvezetes örökösök kívánnak maguknak szerezni.

A vonós népczitera ára vonóval és utasítással együtt 2 frt. Utánvétel mellett a csomagolási költséggel együtt 2 frt 10 kr.

2 frt 33 krnak előleges beküldése ellenében a hangszer bárhova bérmentve megküldetik.

Minden egyéb hangszerekről és hangszer-kellékekről szóló kimerítő képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Harmonikáról szóló képes árjegyzék külön kiadásban. Mindennemű hangszerek javítása szakember pontossággal elvégzik. Használt hangszerek cseréje is elfogadjatnak.

Sternberg Armin hangszerkészítési ipartelep Budapest, Kerepesi út 36. sz. a.

Husvétli kiállítás.

Tojások

egész új kiállításnak 10 krtól 30 frt-ig rendkívül nagy választékban. Husvétli tojástollatok, hőlgyek és gyermekek számára. Pompás meglepetésárnyak az anyyira szokásba jött husvétli öntözésben. A részint költői gyengéi, vagy kedvtelési természetűek.

TOJÁS színes 10, 40, 70, 1.-, 1.30, virágfestéssel 75, 1.-, 1.50, 2.50, színes fonatú 90, 1.50, alász vagy selyem 50 kr., 1.-, 1.50, 2.-, 2.75, kifutó csibécskével 3.80, színes porcellán figurákkal 1 frtől 12 frt-ig, színes üvegben bronz állványokkal 10 frt, faconnal a legfin. kivitelben 3-tól 12 frt-ig, domonóval 50 krtól 1 frt, kockával 35 kr., földgömbbel 1 frt, gyászúval 35 kr., varró-vagy nő-készlettel 1.50, 2.50, 3.50, csodakigyával 35 kr., szoborral 1.50, hálával 1.50-30 2.50-ig, gyermekjátékkal 1.40, 2.75, 5 frt-ig, himesit és festett selyem 1.75, 2.50, 3.75, 5.-, 10 frt-ig, bugótojás 85 kr., kuglábokkal, állatokkal, ugrósínal stb.

PECSKENDŐ folyton töltésű gumilyukcselvény 40 kr., róza vagy gyöngyvirág 60 kr., csokor 60, 80 kr., ibolyacsokor — 60, 1.-, töltésű porcellán-róza 1.-, vízhatlan rózsák UJ! — 80, 1.-, tollas madárkák UJ! 2.50, 3.-, 4.-, 5.-, revolver — 70, nébihelyre 1.-, nyakláncok 1.20, szivarok 1.-, háló — 80, tréfa alak 1.-, szivarozó ember — 85, töltésű elegáns sétabot UJ! 2.50, 3.75, 5.-, óra 1.-, gyűrűk jobbaján — 30, szivar állatzerrel töltve — 35, faconok finom állatzerrel töltve — 35, — 50. Ezekből még sokféle husvétli különlegességek, melyek használatát csak a verő ismeretük meg.

Postai megbízások idején való beküldést kéri. KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST, Dorottya-utca 1.

Szavost Alphons magkereskedése Budapest, Arany János-u. 11. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Bolond Istók.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

Borral használatra kiterjedt kedvezésnek örvendő

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

Legjobb asztali- és itatóvíz. Kifutó szőlőszőlő tesz az emésztés szavornak. 6 fenséges József főherceg asztalán rendszeresen italul szolgál. Friss töltésben mindenkor kapható: Edeskrutya L. csás. és kir. és szász királyi udvari szállítónál Budapesten. Ugyazint minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

A Szaharában. Utirajzok és tanulmányok.

Utirajzok és tanulmányok. Alvincy Sándor. Ára füzve 1 frt 60 kr. 35 képpel.

Tartalom: A könyvnek szelleméről. — Az arab civilizációja. — Algeria. — Az arab. — Az arabok az európaiakról. — A nők jogi és társadalmi állapota. — A 'Hurrik'. — Nevelés. — A 'Zanjas'-k. — A költészet. — Arabs troubadour. — A Szahara. — A Sott-ok. — A homokbucák. — Az óázok. — Sátor alatt. — Társadalmi rend. — Vendégszeret. — Ünnepek és közmulatózások. — Valdszat. — Az arabok. — Rabszolgák. — A rabszolgakereskedés Szudánban. — A karaván. — Egy rabszolgakaraván útja Szudánban. — Az iszlám és a papsg. — Hitfényes nemzeti jövőben.

A sétálni szerető közönségnek különösen figyelmébe ajánlatik a nyári időben kiválóan kellemesnek és cészlerizének bizonyult

angol gummitalpu czipő.

Ugyanezen közkedveltségű, valamint könnyű nyári porczipő és mindenem férfi, női s gyermek lábellenek nagy választékban, a legelegánsabb és legjobb minőségűbe, részint készletben találatnak, részint pedig megrendelésre lehető leggyorsabban és igen szolidul és jutányosan készítetnek és ugy helybeli, mint vidéki megrendelések a legpontosabban kiszolgáltatnak

IV. ker., muzeum-körút 5. sz. a. czipő-üzletben LÖRINCZ ISTVÁN.

Alapított 1857-ben. Steinschneider Jakob I. cs. és kir. szab. ágynemű-gyáros, 6 cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója, számos kitételések és szabadalmak tulajdonosa, BUDAPEST, Király-utca 79, saját házában.

bátorodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt raktárát az ágynemű szakmába vágó összes czikkeiben, mint közönséges, finom és legfinomabb paplanok, ágybetétek, lőszőr és tengerfű matraccok, szalmazsákok, pokróczok és takarók, tollak és pelyhek vasbutorok, továbbá szőnyegek és függönyök, nemkülönbön diván- és asztaltakarók, stb.

A kiténi hírből álló WELDLER ÉS BUDIE fehérenemű és kelengye-gyár budapesti raktára. Minden fajtájú fehéreneműek, különösen pedig teljes kiházasítási felszerelések a legmérsékeltébb árakon. Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Minden fajtájú fehéreneműek, különösen pedig teljes kiházasítási felszerelések a legmérsékeltébb árakon. Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM

V. évfolyamára.

Az új negyed küszöbén felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodván minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a közönséget. Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művész nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára: áprilistól június végéig 2 frt, áprilistól szeptember végéig 4 frt. Az előző évfolyamokból is áll még néhány teljes példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenkint 4 frt-ért megrendelhetnek. Az Urambátyám kiadóhivatala.

A legjobb brünni szövetekek eredeti gyári árak mellett a Siegel-Imhof

félé finom posztógyár szállítja BRÜNNBEN. Egy elegáns tavaszi vagy nyári uri öltönyhez elegendő egy szelvény 3-10 mtr hosszúságban, a mi megfelel 4 bécsi rónék. 1 szelvény ára 4.80 közönséges 7.75 finom 10.50 nagyon finom 12.40 legfinomabb

valódi gyap uból. Továbbá nagy választékban kaphatók: Selyemmel átszőtt kamargarnok, felöltőkhöz való szövetekek, vadászok és kirándulók részére lodenok, peruviane és tosking szalon-öltönyökhöz, rendezet szerint meghatározott posztók hívtalainok részére, emelhető szövetekek urak és gyermekek részére, valódi piquek, mellényzövetek stb. Készséget vállalunk, hogy jó áru, mintaszerint a legpontosabban szállítjuk. Minták ingyen és bérmentve.

Kwida köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszert csúsz, köszvény és idegbajok ellen. Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban. Főletét Magyarország részére: Budapestben Török József gyógyszerárban. Egy üveggel 1 frt o. é. Naponkinti postai szétküldés a főletét által: KWIDA FERENCZ JANOS, osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerár Korneuburgban, Bécs mellett.

KÖHÖGÉS ELLEN! Dr. FAYKISS Szepesti kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utasítással 75 krajczár. Szepesti kárpát-növény-thea 50 kr., kisebb csomag 25 kr. Mell-és tüdő-betegyeknek! 15 év óta a legjobb sikerrel használtatnak és ajánlatik: köhögés, hurut, rekedtség, hők-hurut (szamárhurut), nátház (influenza), szákmellég, lélekelti bajok, oldásadás, kifejtett torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Faykiss József gyógyszerárban a nagy Krisztóhoz Bud-pestben, továbbá Török József gyógyszerárban király-u. 12, Thalmyer és Seitz kereskedőknél, Koche-meister Frigyes utóátnál s a legk. magyarországi gyógyszerárban.

KÖHÖGÉS ELLEN! 50 év óta sikerrel használtatik! Szeplőt és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatlanságokat eltávolítja jótállás mellett a Spitzer-féle szeplő s májfoltt elleni arczkenőcs s Salvator-szappan valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló Salvator-gyógyszerárban Eszéken, felsőváros Dienes J. G.-nél kapható. Hatása előmozdítatik, a Spitzer-féle salakos mosóvíz használata által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtisztatlanságoknál a 'Mell-arczkenőcsöt', 1 tégely ára 60 kr. — Kifutó lyoni rizspor 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr., 1 tégely Spitzer-kenőcs 85 kr., 1 darab Salvator-szappan 50 kr. Mintán többféle utánzóknak léteznek, a Spitzer és Mell-kenőcshez használható szappanos saját cözegem be van nyomva és csak ezen cözegemmel ellátott 'Salvator' szappan tekinthető valódinak. A Spitzer-kenőcs földelén pedig a Salvator-fej domboru nyomásban van feltüntetve. — Raktár Budapestben Török József gyógyszerárban, király-utca 12. szám. Postai megrendelések utánvétel mellett azonnal eszközölhetnek.

Elismert levél. Győr (Torontál m.) 1889. jul. 6. Tisztelt uram! A múlt hóban küldött 3 adag szeplőkenőccsel stb. nagyon meg vagyok elégedve. En ugyanis már 18 éve, hogy ezen kiténi hatású arczkenőcsöt öntől a legnagyobb meglepéssel veszem és biztosítom, hogy megrendelői száma szépen garapodott általam és fog is. Ugyazint most is kérek 6 tégely szeplő elleni arczkenőcsöt egy barátom számára. Övözlettel szepöl elleni arczkenőcsöt egy barátom számára. Övözlettel Várkonyi Sándorné.

A legjobb arczporok Leichner zsirpora Leichner hermelinpora. E jeles gyártmányok a legmagasabb körökben s a legelső művésznőktől előszeretettel használatnak; az arczmak fiatalosán szép vörös kúlsót adnak. — Kaphatók a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, valamint minden illatszertárban. Valódiilag csak 31 szelenczékben, melyeknek fenekére cözg és védjegy van belevésve. L. Leichner, Berlin Parfümerie-Chemiker, k. k. Hoftheater-Lieferant.

MAUTHNER ÖDÖN MAGKERESKEDÉSE BUDAPEST

KORONAHERCEG UTCA 18. AJÁNlja: LEGKITÜNÖBB FÜMAGVAIT.

PARIS Grands Magasins du Printemps NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogus a nyári évadra. Megkeresések czimzendők: JULES JALUZOT & Co PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps oriasí raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőségek meghatározni kerünk. Expedíció a világ minden részébe. Portó-és vámmentes küldemények feltételei, a Catalogusan. Levelezés minde nyelven.

VÉGHLESI VERA-FORRÁS. Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szavodus, égvényes savanyuvize. VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.) Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban: Erzsébet-körút 56-ik szám alatt. Telefon-összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

A KI NEM TUDJA, hogy a sok hirdett gyógyszer körül melyik felene meg leginkább betegségeknek, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetét Lipcsében, a képekkel ellátott 'A Betegbarát' című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálaíratok bizonyítják, hogy a művecsében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezen-meg-erzen elkarulták a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágyva-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

VÉR szegényeknek, sápkorósoknak, az idegesség, álmatlanság, étvágytalanság ellen, csemegének mondható ezukorra a vasas pepton

conserv, mely tartalmazza, hatásra, erőre felülm minden eddig ismert gyógyszerert. Naponta 2 drb veendő, ára egy doboz 20 conserv 90 kr. Megrendelhető minden gyógyszerárban és a feltalálónál Hazslinszky Károly gyógyszerész. Budapest, VIII. Sándortér 3. sz.

Hirdetések felvétehetnek a kiadóhivatalban, Budapest, egyetem-u. 4. sz.

Legjobb és Leghírnevesebb Pipere Hölgypor La VELOUTINE Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATZERESZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Nehéz hallást mindennemű rossz hallást, különösen makacs és idült eseteket, gyorsan és tartósan gyógyít a hallást gyógyító készülék német bir. szab. 39814, angol szab. 5836. Közelebbit: J. C. STEINBRÜCK, Berlin NW. 21, Spenerstrasse 9.

Számos bizonyítvány, a többek közt: 'Nyolcz év óta szenvedett leányom nehéz hallásban. Használtam tehát e készüléket is, és legnagyobb örömmel beismerem, hogy leányom, ugy mint azelőtt jól hall.' Berlin, 1889 augusztus havában. Jaenike A., szolg. k. vasuti feltgyelő. Kleiststrasse 40. Mint legújabb ajánlatik: a viselésnél majdnem láthatatlan egyszerű és villamos halló-készülékek (mikrofon). 4155

HYGEA HAJ-BALZSAM Kiténi hajfentartó. E hasonlíthatatlan készítmény erősti, szépti és tisztítja a haját; ősz hajnak fiatal szímet és szépséget viszadsza. Nem hajfestő szer — hanem hatása a hajgyökérre irányul. Orvosi tekintélyektől megvizsgálta és ajánlta. 1 palacczal frt 2.50. — Kisérletli üveg frt 1.50. Kizárólag Dimitrijevic S. gyógyszerésznél, Aracsaban (Franyova), Bánát. Kimerítő leírások és használati utasítások kívánatra ingyen és bérmentve. 4171

JODKALI-SYRUP Kiténi hatású vértisztító és vérjavító szer orvosilag javálva minden családi örökéletényeségből és vérmegézésből származó hántalomnál. Különbösen ajánlatik: Syphilitikus bántalmaknál és az ezek előnyegeltetéséből származó utóhántalomnál. Gyógyulókészülék (serophel), midőn mirigy-daganatok és beszűrtödött gyérlyfekélyek vannak jelen. Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus bőrkitéseknél. — Megbecsülhetlen szer: közsvény és csúsz, idegbántalmak, méhszervi gőrségek, továbbá máj- és lépárganatok ellen. 1 üveg ára 1 frt 20 kr. 4153 Központi szétküldési raktár: Kovács Sándor gyógyszerert. Nagy-Beeskereken. Baktárak a következők: Károly-utca 12. Krieger Gy. Budapest; Ring L. Bohnsny M. Temser: Jahner K. Jahner B. Kassa; Korláth F. Debreccen; Dr. Botcsnek E. Pozsony; Erdy J. Győr; Stadler M. Sz. Fejérvár; Diehalla Gy. Pécs; Göbel K. Ujvidék; Grossinger K. Szabadka; Décsy D. Máló; Gajzágó R. Kapovár; Ozollner V. Várpalota; Kronost Gy. Miskolc; Dr. Szabó Gy. Sztátmár; Bossin J. Versecz; Müller O. Hódmező-Vásárhely; Szabados J. Eszék; Dienes J. Zágráb; Közl A. Zimony; Benkó Fr. Belgrád; Dr. Károlyi K. Bécs; Mittelbach S. Hóhermarkt Nr. 8. Prága; Fegauer B. Brünn; Brichla S. Lemberg; Búcker S.

14 SZÁM. 1890.

BUDAPEST, ÁPRILIS 6.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 12 évi 122 frt, 6 évi 64 frt, 3 évi 34 frt.

MÁTYÁS KIRÁLY.

1440—1490.

Ma, ápril 6-ikán, négyszáz esztendeje, hogy Magyarország legnépszerűbb, legdicsebb királya a sirba szállt.

Épen virágvasárnapját ünnepelte a keresztény világ, mikor a kereszténység akkor legünnepeltebb bajnoka az isteni-tisztelet végeztével hirtelen rosszul lett s rövid szenvedés után életét az örökkévalóság-gal cserélte fel.

Nincs emlék, mely egy nemzet és nép igazi gyászát hűbben kifejezné, mint az a szivekbe vésett felírás, az a szájról-szájra szállt sóhaj, mely azóta példabeszéddé válva, Mátyást az igazság eszményképeként emlegeti.

A mi a francziának XIV. Lajos, a poroszának Nagy Frigyes, a lengyelnek Nagy Kázmér, a oroszának Nagy Péter: — mindezeknél több volt a magyarnak Mátyás király. Ha alkotásaira nézve talán nem múlta is felül ezeket, de hálás nemzetének kegyelme már csak azért is ragyogóbb szímben látja dicsebb alakját, mert ő volt a magyarság összességének utolsó «véreből való vér» — nemzeti királya.

Egyetlen királya ez országnak, kit a «nép szava», az osztatlan közvélemény ellenállhatatlan ereje emelt a trón magaslatára; nagy nevét nem csupán a történelem, de a szájhagyomány, a néprege is emlegeti.

Nem a gyermek-iffúnak alig létezhető érdemei előtt egyesült egy szívvé-lélekké az egész nemzet: atyja dicsebb emléke s bátyja gyászos vértanúsága emelték őt a trónra. De az örökölt dicsfényt csakhamar elhomályosíták saját ragyogó érdemei. A míg hős atyja neve híressé, ünnepeltté vált az egész keresztény világban: az övé első sorban itthon lett rajongó tisztelet tárgya, a nép legalsó rétegeiben, a legkisebb kunyhóban is.

A törökverő dicső hős halála felett megdöbbenve állott a keresztény világ, remegve a gondolattól, hogy oda a dicsőség; a nagy király váratlan halála lelkebe nyilallott minden magyarnak, s egy sóhaj rezgette át milliók szívet: oda az igazság.

Mátyás király élettörténete egyaránt vonzó és tanulságos.

De a kiról egy egész könyvtárt irtak össze eddig s foglalkozni még ezután is, — nem könnyű arról egy újság szűk keretében hí képet festeni. Uralkodásának vezéreszméje volt, a melyre mindig törekedett: erős állam-hatalom, igazságos kormányzás, boldog alattvalók.

A középkori hűbériség romjain ez időtájtban kezd érvényesülni az erős kormány-hatalom eszméje. Francziaországban XI. Lajos — Mátyás kortársa — emeli ezt diadalra s az által veti meg országga nemzetközi tulsúlyának alapját. Mátyás is ily erős fejedelmi hatalom való-sítására törekedett, de a közjó érdekében s kortársainál nemesebb alakban és eszközökkel. S a mi fő, hogy nem az idegent másolta, de a nemzet szellemének adott formát s életet ebben is. Uralkodásának legelső ténye, hogy megtanította népét engedelmeskedni. A féktelen főurak hatalmaskodását, a melylyel sem elődei, sem közvetlen utódai nem bírtak, megtörte s érvényt szerzett a jog- és törvénytiszteltnek. Saját nagybátyján, Szilágyi Mihályon, (a kinek pedig országrésze volt királylva választásában) mutatott példát, — midőn őt elfogatta és Világos várába záratta, — hogy a törvény előtt nem ismer személyválogatást. — Belkormányzatában két fő czél lebegett folyton szemei előtt: a közigazgatás és igazságszolgáltatás mintaszerűsége, melyen az állampolgárok jóllete nyugodott — és egy erős, rendes hadsereg szervezése, mely az állam hatalmának szolgált biztosítékul.

MÁTYÁS KIRÁLY.

A nemzeti múzeumban levő érem után rajzolta Csorna Károly. (Az arezkép keretdiszajtménye Korvin-kodexből van véve.)

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Kiadások.

Harmenckedik évi zárszámla 1889. január 1-től december 31-ig.

Méleg-számla 1889. év december 31-én.

Telér.

Table with multiple columns containing financial data, including sections for 'I. Társhoztatis', 'II. Szállomány-biztosítás', and 'III. Jéghoztatis'. It lists various types of insurance and their corresponding amounts.

Kiadások.

Háromhenedik évi zárszámla 1889. január 1-től december 31-ig.

II. Élethoztatisási üzlet.

Méleg-számla 1889. év december 31-én.

Telér.

Table with multiple columns containing financial data, including sections for 'I. Társhoztatis', 'II. Szállomány-biztosítás', and 'III. Jéghoztatis'. It lists various types of insurance and their corresponding amounts.

Vertical text on the left side of the page, likely containing additional information or a notice related to the insurance company.